

تصویر ابو عبد الرحمن اللردی

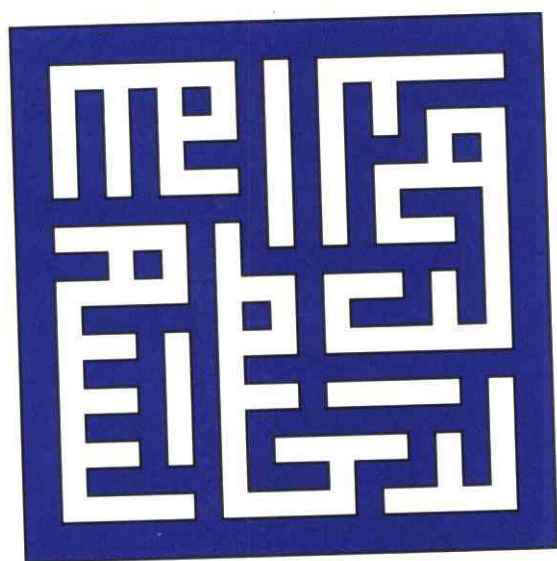
بررسی وضعیت کتاب و کتابخوانی در جهان

مجموعه ۸
ایتالیا-اسپانیا
آلبانی-شیلی

پژوهش‌هایی درباره‌ی مطالعه در کشورهای
ایتالیا، اسپانیا، آلبانی و شیلی

به اهتمام: حمید قبادی دانا- محمد الهیاری فومنی

با همکاری: زهرامرادی نسب، اشرف راضی

«بررسی وضعیت کتاب و کتابخوانی در جهان»

پژوهش‌هایی درباره‌ی مطالعه در کشورهای ایتالیا، اسپانیا، آلبانی و شیلی /
 پژوهشگران کتابخانه‌ی دلا ایتالیا - حوزه اسونو-میلوگا و
 دانشگاه سالامانکا اسپانیا - موسسه‌ی لاقوته شیلی و [دیگران]

زیر نظر: دکتر محسن پرویز

به اهتمام: حمید قبادی دانا - محمد الهیاری فومنی

با همکاری: زهرا مرادی نسب، اشرف راضی

ویراستار علمی و سر ویراستار: مصطفی امیدی

ویراستار ادبی: حسن یونسی

مدیر اجرایی: تقی سبزی‌علیان

ناشر: شرکت تعاونی کار آفرینان فرهنگ و هنر

چاپ اول: تهران ۱۳۸۸

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

طراحی متن و جلد: آتلیه امینان

لینوگرافی: جامع هنر، چاپ: چاپخانه‌ی دالاهو، صحافی: خیام

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۴۳۵ - ۶۷ - ۲

بها: ۲۸۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فروشگاه و مرکز بحث: تهران - خیابان جمهوری - خیابان یاسنان جنوبی

کوچه نوری - بن‌بست اول - پلاک ۲ - تلفن: ۵۳۷۳-۶۶۹۰

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه‌ی ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه: قبادی دانا، حمید، ۱۳۴۱- گز داورنده

عنوان و نام پدیدآور: پژوهش‌هایی درباره‌ی مطالعه در کشورهای ایتالیا، اسپانیا، آلبانی و شیلی /
 به اهتمام حمید قبادی دانا، محمد الهیاری فومنی؛ پژوهشگران: کتابخانه‌ی دلا ایتالیا، حوزه آنتونیو
 مرلووگا و دانشگاه سالامانکا اسپانیا، موسسه‌ی لاقوته شیلی و [دیگران]

با همکاری: زهرا مرادی نسب، اشرف راضی

مشخصات نشر: تهران، شرکت تعاونی کار آفرینان فرهنگ و هنر، ۱۳۸۸.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص. مصور (رنگی)، جدول، نمودار.

فروست: بررسی وضعیت کتاب و کتابخوانی در جهان: ۸- ایتالیا، اسپانیا، آلبانی و شیلی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۳۵-۶۷-۲ - شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۳۵-۸۱-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان دیگر: بررسی وضعیت کتاب و کتابخوانی در جهان

یادداشت: کتابنامه

یادداشت: واژه‌نامه

موضوع: کتاب و مواد خواندنی - ایتالیا

شناسه افزوده: الهیاری فومنی، محمد

شناسه افزوده: راضی، اشرف، مرادی نسب، زهرا، با همکاری

شناسه افزوده: شرکت تعاونی کار آفرینان فرهنگ و هنر

رده‌بندی کنگره: ۲۱۳۸۸ ق ۸۶ الف ۱۰۰۳/۵٪

رده‌بندی دیوبی: ۲۸/۹۰۹۴۵

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۱۹۸۳۴۱۲

«بررسی وضعیت کتاب و کتابخوانی در جهان»

مجموعه (۸) - ایتالیا، اسپانیا،
آلبانی، شیلی

پژوهش‌هایی درباره‌ی مطالعه در کشورهای
ایتالیا، اسپانیا، آلبانی و شیلی

پژوهشگران:

کتابخانه‌ی دلا ایتالیا (Giornale della libreria)

جوزه آنتونیو مرلو وگا (José Antonie Merlo Vega)

دانشگاه سالامانکا اسپانیا (Universidad de Salamanca)

Albania Reads:

(Enhance reading skills of children in Albania and
promote the culture of reading)

مؤسسه‌ی لافونته شیلی (La Fuente Foundation)

به اهتمام

حمید قبادی‌دانا - محمد اللهیاری قومنی

با همکاری

زهرا مرادی‌نسب، اشرف راضی

فهرست

مقدمه ناشر

۹

فصل نخست

چشم اندازی از خوانندگان ایتالیایی

۱۳

اشاره

۱۵

خوانندگان

۲۰

مفهوم مطالعه چیست؟

۲۹

مطالعه: پدیده‌ای با پیچیدگی روزافزون

۳۶

فصل دوم

کتابخانه‌های مدارس، سواد اطلاعاتی و طرح‌های ارتقای سواد

۳۹

در اسپانیا

اشاره

۳۹

۴۳	کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا
۴۳	پیش‌زمینه
۴۵	وضعیت کنونی
۵۰	سواد اطلاعاتی: اعلامیه‌ی تولدو
۵۱	کتابخانه‌ها برای یادگیری مادام‌العمر (اعلامیه‌ی تولدو)
۵۴	تلاش برای ارتقای مطالعه در اسپانیا
۵۵	برنامه‌ی ارتقای مطالعه
۵۸	کتابخانه‌های مدارس در برنامه‌های کتابخوانی
۶۰	فعالیت‌های محلی برای ارتقای کتابخوانی
۶۳	منابع

فصل سوم

	وضعیت مطالعه در آلبانی: تقویت مهارت‌های مطالعه‌ی کودکان
۶۵	در آلبانی و ارتقای فرهنگ مطالعه
۶۷	اشاره
۶۹	۱. توضیح مسأله
۶۹	وضعیت مطالعه در آلبانی
۷۲	۲- اقدامات
۷۳	فعالیت ۱: راه‌اندازی یک کتابخانه‌ی کوچک در همه مدارس
۷۳	فعالیت ۲: احیای فرهنگ مطالعه میان کودکان
۷۶	۳- اثرگذاری
۷۳	الف- هیأت ارتقای مطالعه
۷۴	ب- مکان‌های مطالعه
۷۵	ج- آموزش معلمان

۷۶	تعداد افراد ذی نفع
۷۷	محل اجرای برنامه
۷۷	مدت اجرای برنامه
۷۹	۴ - نهادهای و مؤسسات همکار

فصل چهارم

	گزارشی از فعالیت‌های مؤسسه‌ی Lafontte برای ارتقای سطح
۸۱	مطالعه و ادبیات کودکان در شیلی
۸۳	اشاره
۸۵	مقدمه
۹۲	بچه‌ها و مطالعه‌ی کتاب:
۹۲	رویکرد آزمایشی به تجربه‌ی کتابخوانی بچه‌ها
۹۵	نتیجه

مقدمه

دنیای امروز، روزگار شتاب تکنولوژی در پوشش دادن جهان زیر یک چتر خبری و اطلاع‌رسانی است. روزگاری که به جرأت می‌توان گفت هیچ کشوری، به معنای واقعی، مالک مطلق داشته‌های خود نیست. هر کشور و ملتی هم که به دانش و تجربه‌هایی نوین دست می‌یابد، تنها زمان کوتاهی می‌تواند آن داشته را، مثل یک «راز»، از دید و افکار سایر جهانیان پنهان نگه دارد.

بسیاری از سخت‌گیری‌ها در حفظ اسرار و کشفیات نوین، بیشتر در عرصه‌های نظامی و دفاعی خود را می‌نمایانند و عنوان و حکم «محرمانه»، «سری» یا «به کلی سری» را به خود می‌گیرند.

فرهنگ و هنر اما، به عنوان ابزاری که امروزه، مبین رشدیافتگی و توسعه‌ی یک کشور محسوب می‌شوند، نه تنها در زیرمجموعه‌ی «اسرار داخلی» یک کشور و ملت قرار نمی‌گیرند، بلکه متولیان

آنها، به عمد، به تبلیغ و ترویج دستاوردهای فرهنگی و فراورده‌های هنری خود نیز می‌پردازند.

شاید یکی از اصلی‌ترین وظیفه‌ی متفکران و اندیشمندان هر ملت، مواجه شدن با این دستاوردهای فرهنگی و هنری است تا آنها را با محک اعتقاد، فرهنگ و حساسیت‌های مردم خود، بسنجد و با جداسازی سره از ناسره، محصولی صیقل یافته و متناسب با ذائقه‌ی مردمشان را به جامعه‌ی مخاطب خود ارائه دهند.

تلاش اهل فرهنگ و هنر در سراسر گیتی، فعالیتی همه‌گیر و سراسری است که با کسب اطلاع، تجزیه و تحلیل و استفاده از تجارب به دست آمده، می‌توان صدها مشعل فروزان و مفید را برای عبور از راه‌های تاریک و ناشناخته‌ی پیش روی بشر، به دست آورد. مجموعه‌ی حاضر، درصدد است با تجزیه و تحلیل تلاش همه‌ی کشورها در حوزه‌ی فرهنگ، اعم از مطالعه و سایر شاخصه‌های فرهنگی، تجاربی را شسته و رفته، در اختیار خوانندگان و مخاطبان فرهیخته‌ی خود قرار دهد، تا چراغ راهی باشد برای کسانی که در مسیر تلاش خود، به تجارب موفق کسانی که این راه را پیموده یا در آغاز راه‌اند، دست یابند.

آشنایی و آگاهی از بایدها و نبایدهایی که دیگران تجربه کرده‌اند، شراکت و همگامی با همه‌ی کسانی است که فرهنگ را، بهترین مقصد و تلاش‌های فرهنگی را برترین عبادت‌ها در راه هدایت بشر به سوی سعادت دنیا و آخرت می‌دانند.

این مجموعه کوشیده است محورهای زیر را در کشورهای مختلف جهان بررسی کند و از این رهگذر، روش‌های سودمند قابل استفاده را برای اجرا در کشورمان بنمایاند:

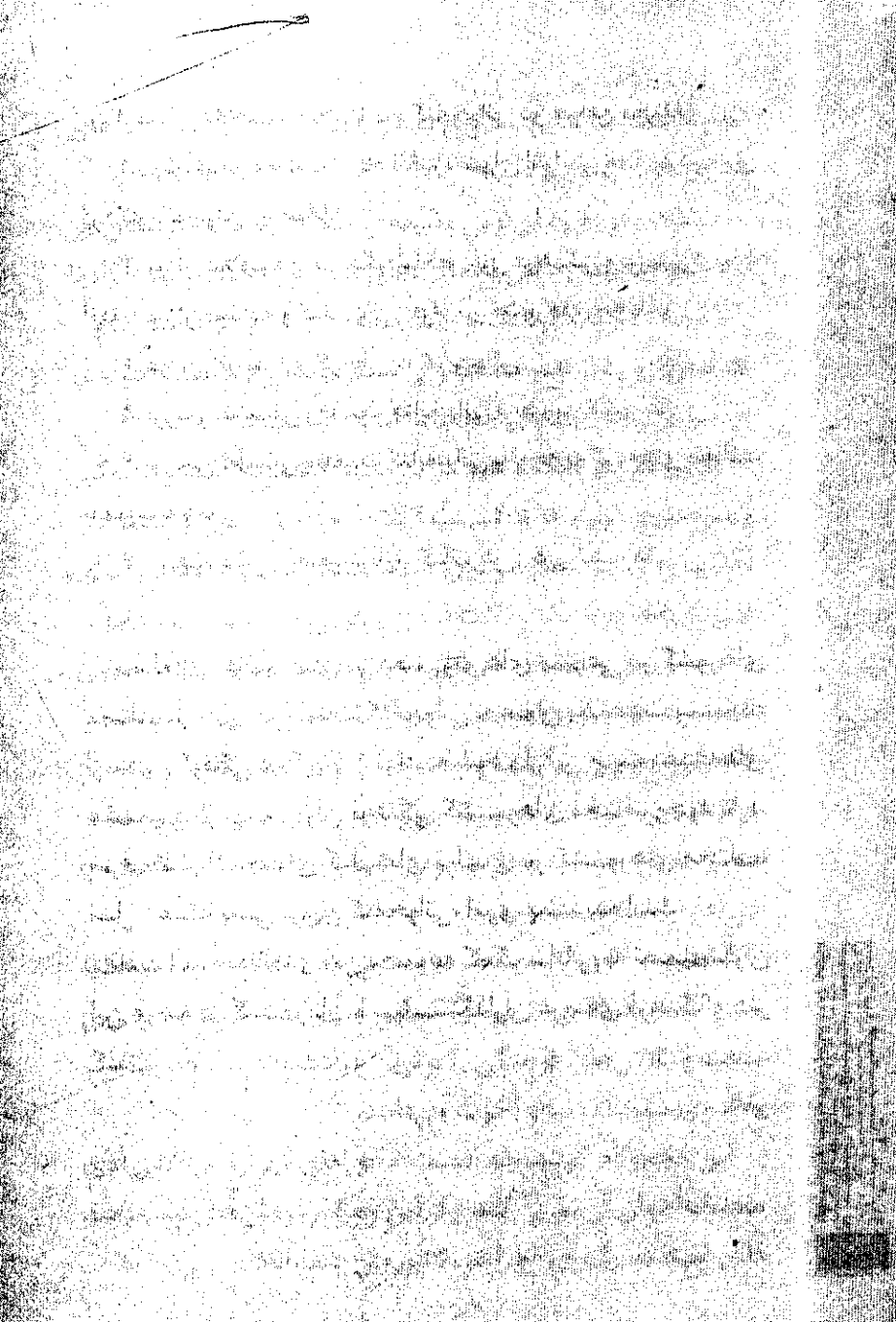
۱. میزان علاقمندی به کتاب و کتابخوانی در جوامع مختلف
۲. روش‌های مختلف ایجاد انگیزه برای افزایش مطالعه در میان کودکان، نوجوانان و جوانان
۳. میزان علاقمندی به دیگر شاخص‌های فرهنگی و بررسی ارتباط آنها با میزان مطالعه و کتابخوانی افراد در کشورهای مختلف
۴. عوامل اثرگذار بر گرایش به کتابخوانی
۵. بررسی تطبیقی وضعیت کتابخوانی برحسب کشورها
۶. بررسی تطبیقی وضعیت کتابخوانی با توجه به گروه‌های مختلف جمعیت‌شناسی

۷. اقتصاد نشر و وضعیت بازار کتاب در برخی کشورها

مطالعه‌ی حاضر نشان می‌دهد روش‌های متنوعی در کشورهای مختلف در حال اجراست، تا کتابخوانی به عنوان یک عادت پسندیده از سنین کودکی در کودکان نهادینه شود و از این حیث دغدغه‌های مشابهی در برنامه‌ریزان فرهنگی کشورهای مختلف وجود دارد. صرف‌نظر از محتوای کتاب‌های تولیدی در کشورهای مختلف، اصل دغدغه یعنی ترویج کتابخوانی، امری پسندیده است.

امید است مطالعه‌ی این مجموعه کمک شایانی به تصمیم‌سازان این عرصه در کشورمان و سیاستگذاران عرصه‌ی فرهنگ و هنر کند.

ناشر

فصل نخست

چشم‌اندازی از خوانندگان
ایتالیایی

Panorama of Italian readers

مترجم:

زهرا مرادی نسب

مجله کتابخانه‌ی دلا

Giornale della libreria

اکتبر ۲۰۰۷ میلادی

چشم‌اندازی از خوانندگان ایتالیایی^۱

اشاره

مرکز ملی آمار ایتالیا، از سال ۱۹۹۳ میلادی، تحقیقات سالانه‌ی چند منظوره‌ی خود را اجرا کرده است. براساس داده‌های این تحقیقات در سال ۲۰۰۶ م.، ۴۴/۱ درصد از افراد ۶ سال به بالای ایتالیا یعنی حدود بیست و چهار میلیون و سیصد هزار نفر (از میان ۵۵/۱۸۹/۰۰۰ نفر کل جمعیت این کشور)، ادعا کردند که در ۱۲ ماه گذشته حداقل یک کتاب غیردرسی خوانده‌اند. البته، این رقم، اصطلاحاً «آرام‌خوانی» را که در سال ۲۰۰۶ م. حدوداً ۱۲/۸٪ بوده است، دربر نمی‌گیرد. در این پژوهش، ضمن پرداختن به آمار کتابخوانی در ایتالیا، عوامل مؤثر بر این امر نیز مورد بررسی قرار گرفته است.

جای بسی امیدواری است که در سال ۲۰۰۶ میلادی، ۴۴/۱ درصد از افراد ۶ سال به بالای ایتالیا، یعنی حدود بیست و چهار میلیون و سیصد هزار نفر (از میان ۵۵/۱۸۹/۰۰۰ نفر کل جمعیت این کشور)، ادعا کردند که در ۱۲ ماه گذشته حداقل یک کتاب غیر درسی خوانده‌اند (جدول شماره‌ی ۲۷).

این آمار از سال ۱۹۹۳ که مرکز ملی آمار ایتالیا^۱، تحقیق سالانه‌ی چندمنظوره‌ی خود را اجرا کرد، بی‌سابقه بوده است. قابل ذکر است که این رقم، اصطلاحاً «آرام‌خوانی» را که هنوز در سال ۲۰۰۶ - با گذشت پنج سال از تحقیق در خصوص مطالعه - حدود ۱۲/۸ درصد بوده است، دربر نمی‌گیرد. این مسأله در آینده باید دوباره رسیدگی شود.

باید خاطرنشان کنیم که بر طبق تحقیقات مرکز ملی آمار ایتالیا، «آرام‌خوان‌ها» افرادی هستند که به اولین پرسش «آیا در ۱۲

ماه گذشته حداقل یک کتاب غیر درسی خوانده‌اید؟»، پاسخ منفی دادند. ولی، در پاسخ به یک «پرسش جبرانی»، همین افراد ادعا کردند که راهنماهای سفری، کتاب‌های آشپزی و کتابچه‌های دستورالعمل راهاندازی وسایل الکترونیکی و... را خوانده بودند. جنبه‌ی مثبت دیگر در زمینه‌ی کتابخوانی مردم ایتالیا، افزایش درصد قابل توجهی از کتابخوانان در طی یک سال است. از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۶ م. در تعداد ایتالیایی‌هایی که مدعی کتابخوانی بودند، افزایش ۵/۲ درصدی را شاهد بودیم، از این رو حدود ۱/۲۱۳/۰۰۰ نفر، به متقاضیان محصولات عرضه شده از سوی ناشران و کتابفروشان، افزوده شده است. این نتایج به عوامل متعددی مربوط می‌شوند که بارها در این گزارش‌های سالانه عنوان شده‌اند: تغییر شکل یا احیای شیوه‌های مختلف فروش مانند راهاندازی فروشگاه‌های چندمنظوره؛ بیشتر در معرض دید قرار گرفتن کتاب‌ها در مکانیسم‌ها و چرخه‌های ارتباطی (با تبلیغ از طریق تلویزیون و روزنامه)؛ تولیدات مکمل، فستیوال‌های ادبی و نمایشگاه‌های کتاب؛ توانمندتر شدن ناشران به منظور تضمین موفقیت یک کتاب؛ پرداختن به شایعات؛ توجه به پیشنهادهای نامحدود ناشران و تأثیر فراوان کتاب‌های پیشین توسط نویسندگان، آنها به گونه‌ای که در فهرست بهترین کتاب‌ها و فیلم‌نامه‌ها و برنامه‌های تلویزیونی مطرح شده باشد و فعالیت‌های انجمن‌های پایه‌گذاری شده از سوی خوانندگان و همچنین پرفروش‌ترین آثار در بین سال‌های ۲۰۰۴ و ۲۰۰۶ میلادی، مانند آثار دن براون، تیزیانو ترزانی، جی کی رولینگ و... در گسترش کتابخوانی در سال‌های اخیر تأثیرات بسیاری داشته است.

جدول: کتابخوانی در سال‌های ۱۹۹۸-۲۰۰۶ در ایتالیا. ارقام مربوط به افراد ۶ سال به بالا که در ۱۲ ماه گذشته حداقل یک کتاب خوانده‌اند.

خوانندگانی که بیش از ۱۲ کتاب خوانده‌اند		خوانندگانی که ۴-۱۱ کتاب خوانده‌اند		خوانندگانی که ۱-۳ کتاب خوانده‌اند		خوانندگانی که حداقل یک کتاب خوانده‌اند	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۲,۶۹۴,۰۰۰	۱۱/۷	۹,۳۲۶,۰۰۰	۴۰/۵	۱۱,۰۰۶,۰۰۰	۴۷/۸	۲۳,۰۲۶,۰۰۰	۴۱/۹
۲,۷۱۸,۰۰۰	۱۲/۹	۸,۱۹۸,۰۰۰	۳۸/۹	۱۰,۱۵۷,۰۰۰	۴۸/۲	۲۱,۰۷۳,۰۰۰	۳۸
۲,۵۵۸,۰۰۰	۱۲/۱	۸,۱۱۸,۰۰۰	۳۸/۴	۱۰,۴۶۴,۰۰۰	۴۹/۵	۲۱,۱۴۰,۰۰۰	۳۸/۳
۲,۹۱۲,۰۰۰	۱۲/۹	۸,۸۰۴,۰۰۰	۳۹	۱۰,۸۵۹,۰۰۰	۴۸/۱	۲۲,۵۷۵,۰۰۰	۴۰/۹
۲,۸۷۷,۰۰۰	۱۲/۶	۸,۹۳۸,۰۰۰	۳۹/۱	۱۱,۰۲۹,۰۰۰	۴۸/۳	۲۲,۸۳۴,۰۰۰	۴۱/۲
۲,۸۰۹,۰۰۰	۱۲/۳	۸,۸۶۳,۰۰۰	۳۸/۸	۱۱,۱۶۹,۰۰۰	۴۸/۹	۲۲,۸۴۰,۰۰۰	۴۱/۴
۳,۱۳۲,۰۰۰	۱۳/۵	۹,۰۱۹,۰۰۰	۳۹	۱۰,۹۸۴,۰۰۰	۴۷/۵	۲۳,۱۲۵,۰۰۰	۴۲/۳
۳,۱۴۰,۰۰۰	۱۲/۹	۹,۶۸۶,۰۰۰	۳۹/۸	۱۱,۵۱۲,۰۰۰	۴۷/۳	۲۴,۳۳۸,۰۰۰	۴۴/۱

منبع: Elaboration Aie Research Department
براساس داده‌های پژوهش انجام شده از سوی مرکز ملی آمار ایتالیا

۱. به استثنای «آرام خوانی».

نکته‌ی قابل ذکر دیگر، این واقعیت است که به نظر نمی‌رسد روند مثبت، کاملاً اتفاقی باشد. این رشد، با وجود سرعت‌ها و بازده‌های متغیر، از سال ۲۰۰۰ همچنان تداوم داشته است. طبق منحنی ترسیم شده براساس داده‌های جدول شماره‌ی ۲۸ کتابخوانی در ایتالیا، از دهه‌ی ۱۹۹۰ میلادی روند مثبت رو به رشدی را آغاز کرده است. پویایی و تحرکی که به نظر می‌رسد، بیشتر به دلیل برخورد تصادفی خط‌مشی‌های تجاری (تولیدات مکمل در انتشارات روزانه و هفتگی به علاوه‌ی کد داوینچی برای تلفیق مفهوم) باشد، نه مفاهیم سازمانی هدف‌گذاری‌شده در راستای ثبات دسترسی خوانندگان به آنچه که در سایر کشورها شامل زیرساخت‌های حقیقی مطالعه می‌شود: کتابخانه‌های عمومی و مدرسه‌ای و کتابفروشی‌های کوچک و بزرگ در مراکز شهری و شهرهای بزرگ و شهرستان‌ها.

از سوی دیگر، ممکن است خط‌مشی‌های نشر و کار برای تسریع، بهینه‌سازی و تقویت فرایند در حال انجام، نیاز به ابزار، منابع و ابتکار عمل‌هایی داشته باشد تا آن را به سوی یکپارچگی بیشتر هدایت کند.

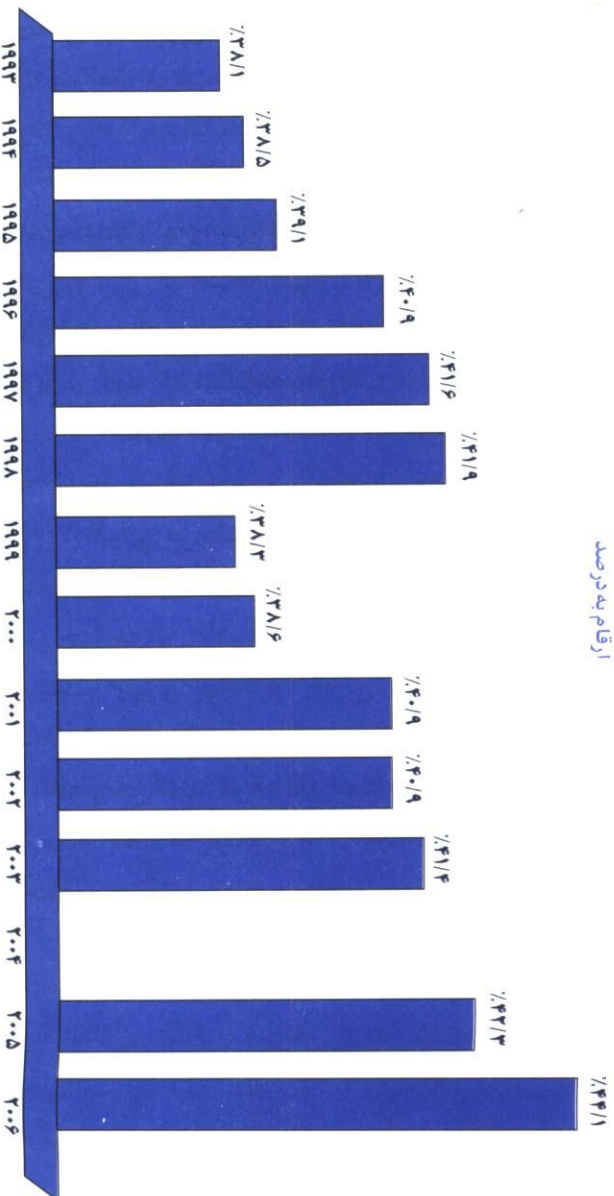
خوانندگان

همان‌گونه که در نمودار ۲۹ به وضوح مشخص است، عوامل خاصی تغییر نکرده‌اند. ایتالیایی‌هایی که ادعا می‌کنند خواننده هستند، تقریباً نیمی از آنان (۴۷/۳ درصد) جزء خوانندگان ضعیف محسوب می‌شوند؛ یعنی بیش از ۱۱ میلیون نفر در یک سال بیش از سه کتاب مطالعه نمی‌کنند. به عبارتی دیگر، خوانندگان

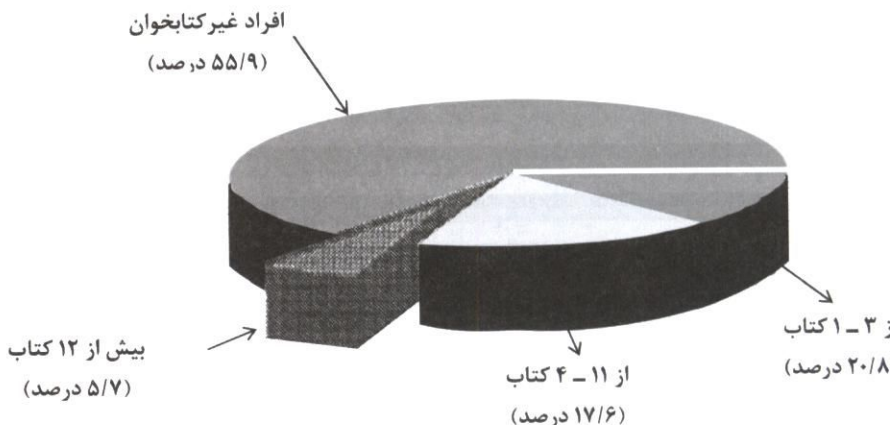
و مراجعانی که ناشران و کتابفروشان با آنها سروکار دارند، از نظر کیفیت مطالعه، در سطح پایین قرار دارند. یا بهتر است بگوییم آنان تا آن حد به مطالعه تعهد ندارند که بنا به دلایل غیر موجه آن را رها نکنند؛ یعنی برای آنان درآمد کم یا عدم کارایی موقت خانه‌های نشر و چاپ تفاوتی ندارد. مسلّم آن است که ناشران ایتالیایی بیش از گذشته، عناوین، نویسندگان و انواع ادبی را با نیازهای خوانندگان بالقوه سازگار ساخته‌اند.

اما همان گونه که مشاهده می‌شود، از ۱۹۹۸ تا کنون، آمار خوانندگان ضعیف با نوسانات اندکی تقریباً ثابت بوده است. خوانندگان در مقایسه با سایر خانه‌های نشر و چاپ اروپایی که ناشران ایتالیایی در برابر آنها محک زده می‌شوند، بسیار اندک هستند و این عده‌ی قلیل نیز در سال بسیار کم مطالعه می‌کنند. سپس چنانچه این داده‌ها در مورد کل جامعه‌ی ایتالیا به کار رود، نتیجه چیزی خواهد بود که آن را «هرم مطالعه» نامیده‌اند (نمودار ۲۹): اگر کل جمعیت را ۱۰۰ فرض کنیم، حدود ۵۶ درصد عنوان می‌کنند که هرگز مطالعه نمی‌کنند، حدود ۲۰/۸ درصد سه کتاب در سال و ۱۷/۸ درصد بین ۴ تا ۱۱ کتاب در سال مطالعه می‌کنند.

نمودار ۳۸: روند کتابخوانی در سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۰۶. بر حسب درصد
ارقام به درصد

نمودار ۲۹: پراکندگی کتابخوانی در ایتالیا: در سال ۲۰۰۶ میلادی ارقام این نمودار بر حسب درصد جمعیت ایتالیایی‌های بالای ۶ سال (۵۵/۱۸۹/۰۰۰ نفر) محاسبه شده است.

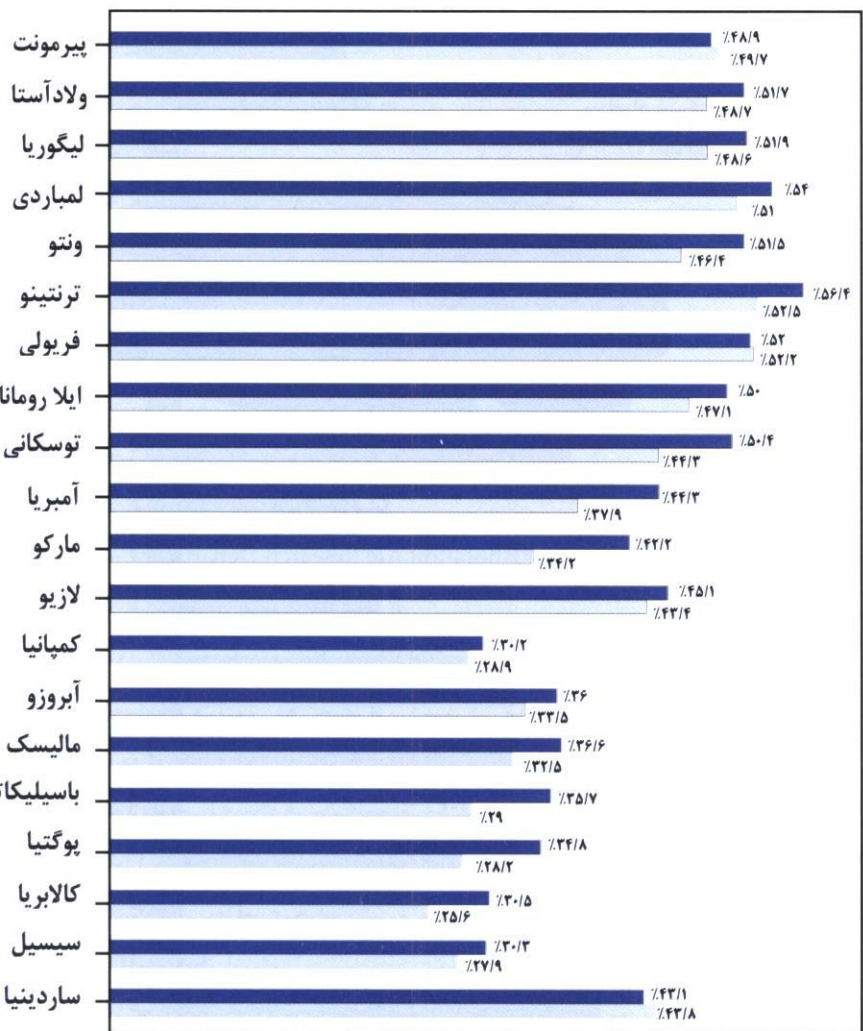
منبع: Elaboration Aie Research Department
براساس داده‌های پژوهش انجام شده از سوی مرکز ملی آمار ایتالیا

در حدود ۶ درصد از خوانندگان، حرفه‌ای محسوب می‌شوند. بیش از ۳ میلیون نفر ادعا می‌کنند در ماه یک کتاب می‌خوانند. سه میلیون نفری که زنجیره‌ی نشر و چاپ را نگهداری می‌کنند، از خانه‌های نشر تا فروشگاه‌های کتاب.

با این دیدگاه، چشم‌انداز مطالعه در ایتالیا دارای ابعادی نابرابر است که بر نظام عرضه، نشر و خدمات تجاری کانال‌های فروش نیز تأثیرگذار است.

سه متغیر، وضعیت مطالعه در کشور را توصیف می‌کنند: تعلق (یا عدم تعلق) به یک نوع ادبی، سن و حوزه‌ی جغرافیایی محل سکونت.

نمودار ۳۰: نفوذ کتاب بر اساس منطقه از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۶ میلادی^۱ ارقام به درصد

سال ۲۰۰۰

سال ۲۰۰۶

در سال ۲۰۰۶م، ۴۹/۵ درصد از زنان در مقابل ۳۸/۴ درصد از مردان، خود را اهل مطالعه معرفی کردند (در سال ۲۰۰۵م، این ارقام به ترتیب ۴۷/۹ درصد و ۳۶/۴ درصد بودند). همانگونه که ملاحظه می‌شود، تفاوت بیش از ۱۰ درصدی بین دو جنسیت، در این زمینه وجود دارد. از نظر عددی، این به معنای چهارده میلیون و یکصد هزار زن و ده میلیون و دویست هزار مرد است. حدود ۶۰ درصد از خوانندگان را در ایتالیا زنان تشکیل می‌دهند. (۵۸ درصد)

میزان کتابخوانی، وابسته به سن است (نمودار ۳۱): ۶۳/۶ درصد در سنین بین ۱۱ تا ۱۴ سال و به این صورت با افزایش سن، میزان کتابخوانی کاهش می‌یابد. به طور مسلم در نتیجه‌ی فرایندهای تعلیم و تربیت، در سنجش هر سال منحنی مطالعه شاهد تغییراتی خواهیم بود. اما ارقام مربوط به کتابخوانی به غیر از کتاب‌های درسی، برای دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی (۳۶/۴ درصد): (بیش از یک سوم) یا دانش‌آموزان دبیرستانی (حدود ۴۹ - ۵۰ درصد: نیمی از آنها مطالعه نمی‌کنند)، هنوز هم کاملاً چشمگیر و قابل ملاحظه است.

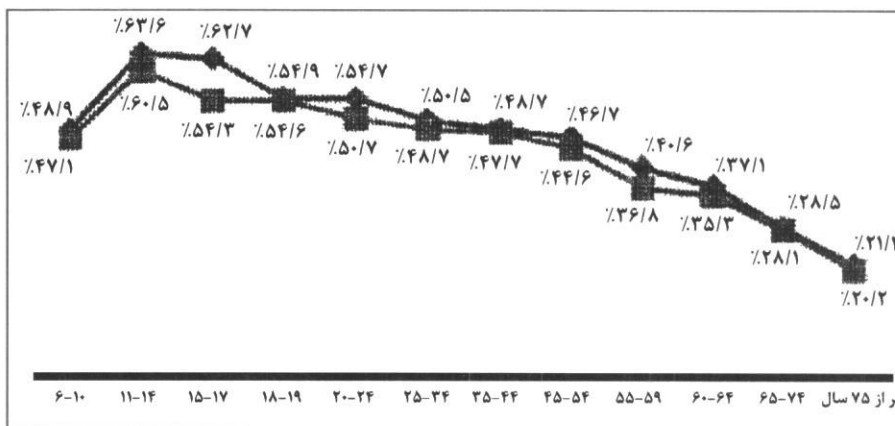
این ارقام (نیمی از افراد) همچنین در مورد آن گروه‌های سنی هم که در دوره‌های دانشگاهی (بلند یا کوتاه‌مدت) شرکت می‌کنند، صدق می‌کند.

این واقعیت که بیشترین رشد نفوذ مطالعه در جوانان در سال‌های ۲۰۰۵ و ۲۰۰۶ میلادی در بین ۱۱ تا ۱۴ ساله‌ها و ۱۵ تا ۱۷ ساله‌ها واقع شد، به طور مسلم مخالف با این روند به نظر می‌آید.

تغییر داده‌ها کار دشواری است: آیا مجموعه تأثیر نویسنده‌ی ایتالیایی فدریکو موموکیا و کتاب وی با عنوان «سه متر بر فراز آسمان»^۱ که در سال‌های ۲۰۰۴-۲۰۰۵ م. انتشار یافته و ماجراهای هری پاتر است؟ یعنی آیا یک پدیده‌ی ساختاری است یا آن که وابسته به شرایط مربوط به عرضه‌ی نشر و چاپ چند سال اخیر است؟

در بخش شمالی ایتالیا، ۵۲ درصد از جمعیت اهل مطالعه هستند که در مناطق مرکزی به ۴۶/۳ درصد می‌رسد، اما آنچه که مناطق جنوبی و شمالی را از یکدیگر متمایز می‌کند، کمتر از ۲۰ درصد است. در سال ۲۰۰۶ میلادی، ۳۲/۸ درصد از افراد در مناطق جنوبی ادعا کردند که در ۱۲ ماه گذشته، حداقل یک کتاب غیر درسی خوانده‌اند. و حتی درصد خوانندگان حرفه‌ای از میانگین ملی ۱۲/۹ درصد، به ۷/۸ درصد کاهش یافت. رقمی که حدود نیمی از میانگین مناطق شمالی بود. از این رو در ترنتینو آلتوآدیگ ۵۶/۴ درصد، در لومباردی ۵۱/۷ درصد، در کمپانیا ۳۰/۲ درصد و سیسیل ۳۰/۳ درصد کتابخوان وجود دارد.

نمودار ۳۱: نفوذ کتابخوانی بر اساس گروه‌های سنی: در سال ۲۰۰۶ میلادی

در یک سنجش مقایسه‌ای، باید یادآور شد که در سال ۲۰۰۵، این ارقام ۵۰/۴ درصد در شمال، ۴۵/۳ درصد در مرکز و ۳۰/۴ درصد در جنوب بوده است (نمودار ۳۰).

همچنین این ارقام باید در دوره‌های زمانی طولانی‌تر مورد بررسی قرار گیرند؛ زیرا تغییراتی که بر عادات مطالعه تأثیرگذار هستند، به تدریج واقع می‌شوند و این مسأله ممکن است برداشت‌های غلطی را موجب شود.

در این زمینه چنانچه سناریوی مثبتی موجود نباشد، می‌توانیم حداقل پرسش‌های مثبتی را در نظر بگیریم. برای مثال، ما شاهد رشد عرضی مطالعه در تمامی (یا تقریباً تمامی) مناطق ایتالیا هستیم. بیشترین رشد در مناطقی به چشم می‌خورد که ارقام پایین‌تر (زیر ۳۰ درصد) بودند: سیسیل، کالابریا، پوگلیا، باسیلیکاتا، موسیس، آبروزو و تنها استثنا، کمپانیا با رشد کمتر از ۱/۳ درصد

۱. به استثنای «آرام‌خوانی».

است. در مناطق شمالی، ارقام افزایش می‌یابند، اما به نظر می‌رسد این پویایی را نداشته باشد (به استثنای ترنتینو آلتوآدیگ). همچنین در مناطق مرکزی ایتالیا (مانند توسکانی) اما آیا این بدان معناست که با توجه به نظام فعلی زیرساخت‌های مطالعه (حتی در مناطق شمالی)، نفوذ مطالعه، بیهوده در حدود ۵۲-۵۴ درصد تأیید شده است؟

یا آن‌که در مرکز و جنوب، رشد عمده در مناطقی است که برای ارتقا و اهمیت مطالعه، برنامه‌های منظم و جاری در پیش گرفته‌اند. از این منظر، رشد ۶/۶ درصدی پوگلیا با فعالیت‌های پرسیدی دل لیبرو، به چه صورت محاسبه می‌شود؟ یا ۶/۱ امتیاز توسکانی با ابتکارات منطقه‌ای در ارتباط با کتابخانه‌های عمومی انجام شده است؟

Da oltre settant'anni al servizio dell'università

**CACUCCI EDITORE
BARI**

*testi universitari
testi professionali
riviste
editoria elettronica*

Amministrazione e Redazione:
Via Nicolai, 39 - 70122 BARI
Tel. 080 5214220 - Fax 080 5234777

<http://www.cacucci.it>
e-mail: info@cacucci.it

بررسی وضعیت کتاب و کتابخوانی در جهان
مجموعه (۸) - ایتالیا، اسپانیا، آلبانی، شیلی

مفهوم مطالعه چیست؟

در مدت نمایشگاه کتاب تورین، در کنفرانسی که توسط آی (Aie) و نمایشگاه کتاب برگزار شد، آخرین داده‌های مرکز ملی آمار ایتالیا از تحقیق پنج ساله‌ی آنها در مورد عادات مطالعه‌ی ایتالیایی‌ها ارائه و مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

از سال ۱۹۹۵م.، مرکز ملی آمار ایتالیا ایستات هر پنج سال یکبار این تحقیق را به همراه تحقیق سالانه‌ی مطالعه انجام داده است. این تحقیق انبوهی از ایده‌ها، داده‌ها و اطلاعات در خصوص این که چه افرادی مطالعه می‌کنند و چه افرادی مطالعه نمی‌کنند، شرح حال هر دو گروه، چگونگی تهیه‌ی کتاب‌ها، وجود کتاب‌ها (و کدام یک از آنها) در خانواده، تولیدات مکمل، شیوه‌های جدید مطالعه و... را دربر می‌گیرد.

علاوه بر این، یکپارچگی و تداوم قابل ملاحظه‌ی یافته‌ها، امکان مطابقت بین سال‌های ۱۹۹۵ و ۲۰۰۶ را فراهم می‌کند. این اولین

تحقیقی است که در قرن بیست و یکم و در پایان یک دوره‌ی پنج‌ساله (تحقیق پیشین در سال ۲۰۰۰ انجام شده بود) صورت گرفت و با ظهور تولیدات مکمل، گسترش اینترنت، تلفن همراه و وبسایت‌ها مطرح شد. این تحقیق، براساس اطلاعات دریافتی از ۲۴ هزار خانواده (۵۴/۰۰۰ نفر) در بیش از ۸۰۰ شهرداری انجام شد که صحت و درستی داده‌های آن را با هیچ نمونه‌ی دیگری نمی‌توان مقایسه کرد.

همان‌گونه که اشاره شد، اولین عامل، تغییر دوره بود که در آن سناریوی مطالعه قرار دارد که در حقیقت، در طی زمان طولانی، مفاهیم و ترجمه‌ها به صورتی درمی‌آیند که در غیر این صورت در برآوردهای سالانه از دست می‌روند.

قابل ذکر است که در سال ۱۹۵۷م. زمانی که اولین تحقیق انجام گرفت - تنها ۱۷/۵ درصد از خانواده‌های ایتالیایی، حداقل یک نفر در بین خود داشتند که اهل مطالعه باشد. از لحاظ منطقه‌ای، تفاوت‌های مهم وجود نداشت، در حالی که امروز بین ترنتینو آلترا دیگ (۷۳/۶ درصد) و سیسیل (۴۸/۳ درصد) اختلاف بیش از ۲۰ درصدی مشهود است.

در سال ۱۹۷۳م.، در ایتالیا شاهد اولین رشد چشمگیر در زمینه‌ی مطالعه بودیم. در آن سال (که در تحقیق از خانواده‌ها به افراد بالای ۶ سال تغییر کرد) ۴۹/۳ درصد از ایتالیایی‌ها مدعی بودند که «حداقل یک کتاب غیر درسی» مطالعه می‌کنند. در ۱۹۹۵، زمانی که این رقم به ۶۲/۳ درصد از جمعیت رسید، گامی به سوی توسعه‌ی تقاضا برداشته شد. رشد بلندمدت و گسترش اصل مطالعه و تقاضا که با فرایندهای چشمگیر تغییر شکل اجتماعی

کشور پیش رفته‌اند: در ابتدا، تمدید تعلیم و تربیت اجباری و مبارزه علیه پراکندگی آموزشی، تعلیم و تربیت فراگیر و افتتاح دانشگاه‌ها و به دنبال آن ارتقای وضعیت اقتصادی و جمعیت‌شناختی، افزایش میانگین درآمد خانواده، فرایندهای مهاجرت داخلی و گذر از مرحله‌ی اقتصاد کشاورزی به اقتصاد بازرگانی و اقتصادی که بر پایه‌ی صنعت خدماتی و بعدها براساس خدمات پس از صنعتی شدن استوار است. بسیاری از تعهدات اجتماعی و سیاسی که در طول دهه‌های هفتاد و هشتاد به وجود آمدند، از عوامل مؤثر در تغییر بودند.

این تغییر شکل اجتماعی قابل ملاحظه، با ابداع محصول نهایی ناشران و نیز فرایند توزیع، مطابقت دارد. به کارایی کتابفروشی‌های فلترنلی^۱ دقت کنید یا این که ده سال بعد، قفسه‌های کتاب در سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های بزرگ چگونه خواهند بود. پس، حالتی که ما در حال حاضر خودمان را در آن می‌یابیم - آن حالتی که ثبات اساسی دارد - آغاز شد: در سال ۲۰۰۰م، ۶۰/۴ درصد از ایتالیایی‌ها اهل مطالعه بودند، در سال ۲۰۰۶م. نه فقط با احتساب مطالعه‌ی تفریحی، بلکه دیگر اشکال مطالعه به استثنای کتاب‌های مدرسه‌ای و دانشگاهی، این رقم به ۶۰/۹ درصد افزایش یافت.

اما برای شناخت بیشتر چگونگی این داده‌ها با آنچه که ما در مقاله‌ی پیشین خود به آن اشاره کردیم، باید کمی به عقب بازگردیم. داده‌هایی که طی آنها در سال ۲۰۰۶م، ۴۴/۱ درصد از ایتالیایی‌ها (بالای ۶ سال) اهل مطالعه بودند، در سال ۲۰۰۵م،

۴۲/۳ درصد. نمودار ۳۲، به لحاظ گرافیکی به درک مشکل و تفسیر داده‌ها با عوامل عجیب آن، کمک می‌کند:

□ در مجموع، افراد کتابخوان ۶۰/۵ درصد از جمعیت بالای ۶ سال را تشکیل می‌دهند (به استثنای کتاب‌های مدرسه و دانشگاهی).

□ در این میان، ۴۳/۸ درصد از جمعیت بالای ۶ سال مدعی هستند که در اوقات فراغت خود در ۱۲ ماه گذشته، حداقل یک کتاب غیر درسی خوانده‌اند. این داده با برآوردهای پیشین اختلاف دارد. همان‌گونه که مشهود است، این رقم، ۰/۳ درصد پایین‌تر از آن ۴۴/۱ درصد است، که ما به عنوان درصد خوانندگان ایتالیایی داشتیم، اگر چه بدانیم که موضوع پیچیده‌ای مانند مطالعه را مطرح نمی‌کند.

□ در میان این افراد، ۳۰/۴ درصد می‌گویند «فقط» در وقت اضافه‌ی خود کتاب می‌خوانند.

□ این گروه آخر جزء خوانندگان محسوب نمی‌شوند. ۱۷/۴ درصد از افراد ادعا می‌کنند بنا به دلایل کاری یا مطالعه‌ای، کتاب‌های درسی (مدرسه‌ای) یا دانشگاهی نمی‌خوانند. ۱۳/۴ درصد این کتاب‌ها را در اوقات فراغت و ۴ درصد در زمان‌های دیگر می‌خوانند.

□ در نهایت طبقه‌ای است که مرکز ملی آمار ایتالیا آنها را «آرام‌خوان‌ها» می‌نامد و شاید درست‌تر باشد که آنها را خوانندگان «ناآگاه» بنامیم. این افراد، پس از آن که ابراز داشتند که هیچ کتابی نخوانده‌اند، اشاره کردند که دسته‌ی خاصی از آنها را مطالعه کرده بودند. از آن‌جا که این نوع کتاب‌ها از نظر خواننده‌های ضعیف، کتاب‌های «واقعی» محسوب نمی‌شوند، به این دلیل خواندن آنها را جزء مطالعه

به حساب نمی‌آورند. برای پی بردن به این حقیقت جالب، کافی است که نگاهی به فهرست انواع ادبی که با تقاضای زیاد روبه‌رو هستند، بیفکنید. خوانندگان ضعیفی که فقط و آن هم به صورت اتفاقی داستان پلیسی، عاشقانه یا رمان علمی - تخیلی می‌خوانند، خود را اهل مطالعه نمی‌دانند (نمودار ۳۳). در حقیقت ۴ تا ۵ درصد از خوانندگان جدید به‌ندرت به سوی مطالعه روی آورده‌اند.

□ بهبود واقعی در بین آن عده‌ای مشهود است که هر از گاهی راهنماهای توریستی، کتاب‌های تفریحی و سرگرمی و کتاب‌های مربوط به خانه (مانند کتاب آشپزی) مطالعه می‌کنند. تعداد کل این افراد ۷/۰۹۸/۰۰۰ نفر است.

از این تعداد، ۳/۶۸۴/۰۰۰ نفر خوانندگان کتاب‌هایی برای خانه، ۲/۶۴۸/۰۰۰ نفر خوانندگان کتاب‌های مسافرتی و راهنما و... هستند. آنان فعالیت خود را مطالعه قلمداد نمی‌کنند؛ خواندن یک کتاب راهنما، خواندن کتاب اسب‌سواری یا راهنمای استفاده از قایق موج‌سواری و... از سوی دیگر، با توجه به این که ما آنان را خواننده به حساب بیاوریم یا خیر، ما را به سوی گسترش دادن یا محدود کردن تقاضای بالقوه‌ی برخی کتابچه‌های کلیدی می‌کشاند.

مطالعه: پدیده‌ای با پیچیدگی روزافزون

همان گونه که گفته شد، ۶۰/۵ درصد از افراد اهل مطالعه هستند، در حدود ۳۳/۴۰۰/۰۰ نفر به طور کلی. این مسأله، پیچیدگی پدیده‌ی مطالعه را تأیید می‌کند و پس از آن به خرید آن پی می‌بریم. این داده، سناریویی عمومی از مطالعه در آغاز قرن به دست می‌دهد که در آن چنانچه از یک سو پدیده‌ی مطالعه اساساً راکد

به نظر می‌رسد - حداقل در مقایسه با انواع دیگر همچون موسیقی یا ویدئو - از سوی دیگر، نظری اجمالی از برخی جوانب دیگر را که ارزش بررسی بیشتر دارند، ارائه می‌دهد. این حقیقت که عده‌ای خود را علی‌رغم خواندن کتاب‌هایی، خواننده نمی‌پندارند، ما را بر آن می‌دارد که نقش ناظر از رفتار نظارت‌شده و جدایی متعاقب آن را مدّ نظر قرار دهیم. شاید باید از خود بپرسیم که آیا این شیوه‌ی شناخت خوانندگان از خودشان نیست که تغییر کرده است؟

موضوعی برای پژوهش که باید بدان توجه شود، این حقیقت است که در سال‌های آینده تعداد افرادی که از طریق اینترنت به موضوعات مطالعه‌ای دسترسی دارند، رشد چشمگیری خواهد داشت. در اوقات فراغت، مطالعه‌ی مختصری انجام می‌شود. در حقیقت، خوانندگان ضعیف از ۳۰/۵ درصد به ۳۱/۴ درصد افزایش یافتند. شیوه‌های شکل‌گیری روابط طولانی‌تر با کتاب، اُفت پیدا می‌کند. تقریباً نیمی از خوانندگان (نمودار ۳۴) «یک یا چندین بار در ماه» یا در واقع «کمتر» مطالعه می‌کنند، در مقایسه «یک بار در ماه» (میانگین ۱۹ درصد) در بین جوان‌ترها که در دبیرستان و دانشگاه مشغول تحصیل هستند یا برای اولین بار دنیای کار را تجربه می‌کنند، مشهودتر است. اما با وجود این، آنها نوع متفاوتی از ارتباط با ابزارهای جدید موجود برای دسترسی به محتویات را برقرار می‌کنند. بیشتر به آن دلیل که:

۱۲/۳ درصد از خانواده‌ها (۲/۸۰۰/۰۰۰ خانواده) کتابی در منزل ندارند.

۶۲/۶ درصد بیش از ۱۰۰ کتاب در اختیار ندارند (و ۳۲/۵ درصد بیش از ۲۵ کتاب ندارند).

۲۱/۸ درصد بیش از ۱۰۰ کتاب دارند.

همان گونه که مشاهده می شود، با بررسی دقیق تر داده های مطالعه، تمامی عواملضعفی که معرف تقاضای مطالعه هستند، تأیید شده اند. چنانچه مکانی که بیشتر در آن مطالعه صورت می گیرد مورد بررسی قرار گیرد، نقش خانواده، وجود یک کتابخانه در منزل، توصیه های والدین یا ارتباطات پدران و مادران به صورت شبکه ای و... به وضوح آشکار می شود. این یافته ها باید در دل خط مشی های مربوط به مطالعه قرار گیرند. واقعیت دیگری که باید در نظر گرفته شود، آن است که بچه هایی که در منزل از کتابخانه ای با بیش از ۲۰۰ کتاب برخوردارند، ۳/۵ برابر بیشتر از بچه هایی که در منزل کتابی ندارند، فرصت مطالعه برایشان فراهم است (در صورتی که سایر شرایط اجتماعی و مردم شناختی یکسان باشند).

فصل دوم

کتابخانه‌های مدرسه، سرویس اطلاع‌رسانی و طرح‌های
ارتقای سرویس در اسپانیا

School Libraries, Information Literacy and
Reading Promotion in Spain

پژوهشگر:

جوزه آنتونیو مرلو وگا

(معاون مدیر اجرایی مؤسسه‌ی آلمانی سانچز ریوپرز،

استاد دانشگاه سالامانکا)

(José Antonio Merlo Vega)

مترجم:

اشرف راضی

دانشگاه سالامانکا اسپانیا (Universidad de Salamanca)

کتابخانه‌های مدارس، سواد اطلاعاتی و طرح‌های ارتقای سطح سواد در اسپانیا^۱

پژوهشگر: جوزه آنتونیو وگا^۲

اشاره

مطالعه‌ای که اخیراً با عنوان «کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا: تحلیل و توصیه» توسط مؤسسه‌ی آلمانی سانچز ریوپرز انجام شده است تصویری از وضعیت کنونی کتابخانه‌های مدارس در این کشور را ارائه می‌دهد. گزارش مذکور، دربردارنده‌ی اطلاعات اجمالی از کتابخانه‌های مدارس اسپانیایی است که هم نگران‌کننده و هم صحیح است.

برای درک وضعیت کتابخانه‌ها، تحقیق میدانی برای جمع‌آوری داده‌ها از ۱۰۴ مدرسه‌ای و ۹۴۸۳ معلم و ۶۵۰۶۱ دانش‌آموز صورت گرفته است.

این مطالعه نشان می‌دهد که ۸۰ درصد مدارس اسپانیا، دارای کتابخانه مرکزی هستند، درحالی‌که ۶۱/۳ درصد از آنها تنها کتابخانه کلاسی دارند. سهم مدرسی که هیچ کتابخانه‌ای ندارند ۲/۲ درصد است.

1. School libraries, information literacy and reading promotion initiatives in Spain
2. José Antonio Merlo Vega

وی معاون، مدیر مدیر اجرایی مؤسسه‌ی آلمانی سانچز ریوپرز و استاد دانشگاه سالامانکا در اسپانیا است.

کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا طی سال‌های اخیر دچار تغییر و تحولات زیادی شده‌اند. مسؤولان آموزشی، سیاست‌های توسعه‌ی کتابخانه‌ی مدارس را تأیید کرده‌اند و این امر تا حد زیادی وضعیت کتابخانه‌ها را در اسپانیا بهبود بخشیده است. مقاله‌ی حاضر به بررسی سه جنبه‌ی مختلف کتابخانه‌ها در اسپانیا پرداخته است: وضعیت کنونی آنها، برنامه‌ریزی برای ارتقای مطالعه و فعالیت‌های سواد اطلاعاتی. اول، وضعیت کنونی کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا با استفاده از داده‌های مرتبط با این کتابخانه‌ها بررسی خواهد شد. در مرحله‌ی بعدی، طرح‌های سواد اطلاعاتی که در اسپانیا در حال انجام است، تحلیل خواهد شد. در پایان، طرح‌های مختلف تأیید شده در اسپانیا در جهت ارتقای مطالعه مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

کتابخانه‌های اسپانیایی با تغییرات مهمی در دهه‌ی اخیر روبه‌رو بوده‌اند. طی سال‌ها کتابخانه‌های دانشگاه‌ها در سطح

مشابهی همانند سایر کشورهای توسعه یافته قرار داشتند، اما اکنون کتابخانه‌های عمومی در حال رشد چشمگیری هستند. با کسب تجربیات مهم بین‌المللی و ارزشمند، اکنون توجه بیشتری به کتابخانه‌های مدارس شده است. مسؤولان آموزشی خود را موظف به بهبود وضعیت کتابخانه‌های مدارس می‌دانند که مورد بی‌توجهی قرار داشته‌اند. علاوه بر آن، متخصصان اسپانیایی از مسؤولیت خود مبنی بر توسعه‌ی سواد اطلاعاتی آگاه شده‌اند، بنابراین در حال تدارک برای ارتقای پروژه‌های مشترک هستند. همچنین سیاست‌های ملی و منطقه‌ای برای ارتقای مطالعه، که اغلب با کتابخانه‌ها مرتبط است، ذکر خواهد شد. کتابخانه‌ها، سواد و ارتقای مطالعه سه موضوعی هستند که در این مقاله به منظور جامع‌تر نگریستن به وضعیت کنونی این موضوعات در اسپانیا، مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرند.

برای اطلاع آن دسته از خوانندگان که خارج از اسپانیا بوده و با وضعیت این کشور آشنایی ندارند، شرح مختصری از وقایع ارائه خواهد شد.

کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا

پیش‌زمینه

کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا آن گونه که باید مورد توجه واقع نشده‌اند. قانون آموزشی اسپانیا حمایت کمی از این کتابخانه‌ها به عمل آورده است؛ بنابراین، بیشتر این کتابخانه‌ها به ابتکار خود مدارس تأسیس شده‌اند. یکی از اولین مطالعات عمومی درباره‌ی وضعیت کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا توسط رامون سالابریا در سال (۱۹۹۱) میلادی انجام شد. وی متوجه سه دلیل عدم توسعه‌ی این کتابخانه‌ها در کشور اسپانیا شد: عقب‌ماندگی عمومی سیستم کتابخانه‌ی اسپانیا در مقایسه با سطح اقتصادی، صنعتی و اجتماعی؛ بی‌تفاوتی وزارت آموزش و علوم وقت، که نشان آن فقدان توسعه‌ی قانونی در زمینه‌ی کتابخانه‌های مدارس بود، و سرانجام توسعه‌ی کمی نسبت به توسعه‌ی کیفی سیستم آموزشی.

چندین سال پیش، در سال ۱۹۸۹م. سمینار اسپانیایی - انگلیسی درباره‌ی کتابخانه‌های مدارس برگزار شد، که نتایج نگران کننده‌ای در آن بیان شد: فقدان چهارچوب قانونی، عدم وجود کتابخانه‌های مجازی، کمبود کارکنان آموزش دیده، عدم تخصیص منابع از سوی سیاست ملی، کمبود فضا و خدمات و... . وضعیتی که مطرح شد، نگرانی‌های زیادی را به دنبال داشت. در ماه مارس ۱۹۹۷م.، کنفرانس ملی کتابخانه‌های مدارس برگزار شد. تا به این تاریخ این اولین کنفرانس در این حوزه بود. در این کنفرانس، دستورالعمل‌هایی مبنی بر چگونگی عملکرد کتابخانه‌ها تدوین شد و کمبودهای موجود مورد نقد قرار گرفت. در همین سال، گزارشی تحت عنوان وضعیت کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا که توسط انجمن‌های متخصص تهیه شده بود، آماده شد. طبق این گزارش، ۹۲ درصد از مدارس که مورد مطالعه قرار گرفته بودند، مدعی شدند که دارای کتابخانه‌ی مرکزی هستند؛ که بیشتر آنها بین ۱۰۰۰ تا ۳۰۰۰ کتاب داشتند؛ و ۶۴ درصد کتابخانه‌ها رایانه‌ای شده بودند. در زمینه‌ی کارکنان مسؤول، ۵۸ درصد کتابخانه‌ها توسط شخصی که هیچ آموزش ویژه‌ای نگذرانده بود، اداره می‌شد.

در دهه‌ی اخیر، هم دولت ملی و هم بعضی از حکومت‌های مستقل، پروژه‌های توسعه‌ی کتابخانه‌ی مدارس را شروع کردند. کاماچو در سال ۲۰۰۴ میلادی تحقیق جامعی روی این پروژه‌ها صورت داد و تحقیق او منبع بی‌نظیر اطلاعاتی درباره‌ی وضعیت رشد کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا شد. در سال ۱۹۹۵م.، برنامه‌ی اولیه‌ای برای یک شبکه‌ی حمایتی آزمایشی

در کتابخانه‌های مدارس در پنج استان از طریق همکاری بین کارکنان آموزش دیده و کتابخانه‌های عمومی انجام شد. در سال ۱۹۹۷م.، برنامه‌ی بهبود کتابخانه‌ی مدارس ابداع شد. این برنامه تا سال ۲۰۰۰م. ادامه یافت و در آن ۴۰۰ مدرسه مشارکت کردند. پس از این زمان، اقدامات ملی در رابطه با کتابخانه‌های مدارس تحت برنامه‌های متوالی ارتقای مطالعه که متعاقباً درباره‌ی آن بحث خواهد شد، صورت گرفت.

وضعیت کنونی

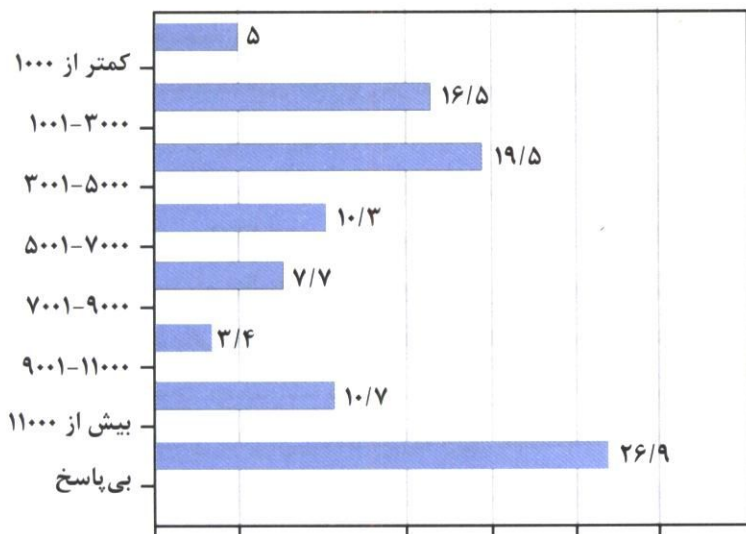
اصلاحات آموزشی اخیر اولین بار توسط دولت محافظه‌کار حمایت شد، ولی بعدها دولت سوسیالیست هیچ تغییر اساسی روی کتابخانه‌های مدارس ایجاد نکرد. در قانون «کیفیت آموزش» فعلی که در دسامبر ۲۰۰۲م. تصویب شد، موضوع کتابخانه‌های مدارس فقط در مقدمه‌اش مطرح شد و به آنها به عنوان وسیله‌ای برای رشد رفتار مطالعاتی اشاره کرد. در قانون بعدی که حداقل نیازهای مدارس ذکر شده بود، کتابخانه‌ها به عنوان بخشی از زیرساختار مدارس گنجانیده و ابعاد حداقلی آنها بیان شده است: ۴۵ متر مربع در مدرسه ابتدایی و ۶۰ متر مربع در دبیرستان. برای مدرسی که دارای هر دو مقطع هستند، حداقل مساحت کتابخانه ۹۰ متر مربع است. برای مدارس فنی - حرفه‌ای، قانون بیان می‌کند که باید کتابخانه‌ی آن متناسب با فضای مدرسه باشد، اما ابعاد آن مشخص نشده بود. باید اشاره کرد که این، اولین بار بود که اسپانیا قانون اجباری درباره‌ی کتابخانه‌ی مدارس را اجرا می‌کرد.

تحقیقی که اخیراً صورت گرفته است، تصویری از وضعیت کنونی کتابخانه‌های مدارس را ارائه می‌دهد. این تحقیق، با عنوان «کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا: تحلیل و توصیه»، توسط مؤسسه‌ی آلمانی سانچز ریوپرز انجام شد و اطلاعات اجمالی از کتابخانه‌های مدارس اسپانیایی ارائه داد که هم نگران‌کننده و هم صحیح بود. برای فهم وضعیت کتابخانه‌ها، تحقیق میدانی برای جمع‌آوری داده‌ها از یک نمونه‌ی ۴۰۱ مدرسه‌ای و ۳۸۴۹ معلم و ۱۶۰۵۶ دانش‌آموز صورت گرفت. نتایج، که در کنار سایر مطالعات انجام‌شده روی کتابخانه‌های مدارس در اروپا و مناطق مختلف اسپانیا صورت گرفته بود، در گزارش مزبور منتشر شد. این مطالعه نشان می‌دهد که ۸۰ درصد مدارس دارای کتابخانه‌ی مرکزی هستند، درحالی‌که ۱۶/۳ درصد از آنها تنها کتابخانه‌ی کلاسی دارند. سهم مدرسی که هیچ کتابخانه‌ای ندارند، ۲/۲ درصد است. آمار تفصیلی مقاطع تحصیلی مختلف به شرح زیر است:

مجموع	دبیرستان	ابتدایی	
۸۰/۳٪	۹۱/۱٪	۷۳/۴٪	کتابخانه‌ی مرکزی
۱۶/۳٪	۰٪	۲۶/۶٪	فقط کتابخانه‌ی کلاسی
۱/۲٪	۳/۲٪	۰٪	فقط کتابخانه‌ی بخش
۲/۲٪	۵/۷٪	۰٪	هیچ کتابخانه‌ای

جدول فوق نشان می‌دهد که طرح سازمانی مرکزی، رایج‌ترین مدل میان کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا است. این مطالعه همچنین مدت زمان افتتاح کتابخانه‌ها را نیز تحلیل کرده است. اطلاعات تحقیق نشان می‌دهد که ۲۵/۵ درصد آنها قبل از سال ۱۹۸۹ میلادی، ۲۳/۲ درصد بین سال‌های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۹ م. و ۱۳/۸ درصد بین سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۴ م. تأسیس شده‌اند. از ۳۷/۵ درصد باقی‌مانده نیز تاریخ دقیق افتتاح کتابخانه‌هایشان به دست نیامد.

کتابخانه‌های مدارس وسعت زیادی نداشتند. ۳۱ درصد کتابخانه‌ها توصیه‌ی فدراسیون بین‌المللی کتابخانه‌ها را مبنی بر وجود ده کتاب به ازای هر دانش‌آموز اجرا نکرده‌اند، هرچند ۲۸/۲ درصد نیز بیش از ده کتاب برای هر دانش‌آموز فراهم کرده بودند. همچنین به توصیه‌ی فدراسیون بین‌المللی کتابخانه‌ها در زمینه‌ی سهم کتاب‌های داستانی و غیر داستانی عمل نشده بود. فدراسیون بین‌المللی کتابخانه‌ها توصیه می‌کند که ۴۰ درصد از کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های مدارس، باید شامل منابع داستانی و ۶۰ درصد دیگر مطالب غیرداستانی باشد. نمودار زیر، مطابقت داده‌ها با تعداد کامل منابع مطالعاتی موجود در کتابخانه‌های پیمایش شده را نشان می‌دهد.

تعداد منابع مطالعاتی (بر حسب درصد)، ۲۰۰۵. (گزارش مؤسسه‌ی آلمانی سانچز ریوپرز)

در حوزه‌ی موضوعات مطالعاتی، بیشترین سهم مربوط به ادبیات است، که ۷۳/۹ درصد از مجموع منابع را به خود اختصاص داده و کمترین حوزه‌ی موضوعی ارائه‌شده نیز فناوری است، به‌طوری‌که تنها ۱۱/۵ درصد از منابع مطالعاتی مدارس را تشکیل می‌دهد. یکی از کمبودهای عمده‌ی کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا سازمان آنهاست؛ داده‌پردازی فنی موضوعات در تنها ۳۰/۱ درصد مدارس نمونه، تکمیل و تصحیح شده است. انواعی از سیستم‌ها برای طبقه‌بندی مجموعه‌ها استفاده می‌شود: در غیاب کارکنان متخصص، کتابخانه‌ها شیوه‌های مختلفی را انتخاب می‌کنند. با وجود این، رایج‌ترین سیستم طبقه‌بندی که ۳۸/۳ درصد از کل سهم را به خود اختصاص داده، سیستم یو دی سی^۱ است که در

بیشتر کتابخانه‌های اسپانیا از این روش استفاده می‌شود. حوزه‌ای که سیستم کتابخانه مدارس در اسپانیا از آن رنج می‌برد، مربوط به کارکنانی است که کتابخانه‌ها را اداره می‌کنند. هیچ متخصص ویژه‌ای وجود ندارد و در بیشتر موارد کتابخانه‌ها توسط معلمانی که چند ساعت خود را در هفته برای پر کردن ساعات کاری خود به کتابخانه می‌روند، اداره می‌شود. در ۵۳/۹ درصد از کتابخانه‌های بررسی‌شده، کارکنان کتابخانه‌ها براساس در دسترس بودنشان به کار گرفته شده بودند. علاوه بر آن، آنها معمولاً تنها یک تا پنج ساعت به کارهای لازم‌الاجرا در اداره‌ی یک کتابخانه اختصاص می‌دادند، این امر در ۶۲/۸ درصد کتابخانه‌های مدارس پیمایش مشاهده می‌شد. لازم است اشاره کنیم که تنها ۰/۹ درصد از کارکنان مسئول کتابخانه‌های مدرسه ابتدایی این کار را به‌صورت تمام وقت انجام می‌دهند. این درصد به ۱۷/۱ درصد میان کارکنان کتابخانه در دبیرستان‌ها افزایش می‌یابد. با وجود این، در اسپانیا کتابداری معمولاً به صورت کار نیمه‌وقت انجام می‌شود.

بسیاری از نتایج دیگر این پیمایش در مقاله گنجانیده نشده است، عمدتاً اطلاعات مربوط به مدیریت، بودجه، ساعت بازگشایی و ارتباط با سایر کتابخانه‌ها. اطلاعات مفصل و نتایج پیمایش رضایت کاربران را می‌توان از وبسایت مؤسسه‌ی آلمانی سانچز ریوپرز که در زیر نوشته شده است، به دست آورد:

http://www.fundaciongsr.es/pdfs/bibliotecas_escolares.pdf.

لازم است اشاره کنیم که این گزارش به عنوان مبنایی برای

یک سری از نتایجی که توسط مسؤولان برای تهیهی قانون جدید آموزشی در نظر گرفته شده است، به کار خواهد رفت.

سواد اطلاعاتی: اعلامیهی تولد^۱

کتابخانه‌های اسپانیا تجربه‌ی وسیعی در سازمان دادن فعالیت‌های آموزشی کاربران دارند. بنابراین، آنها قادر هستند تا سریعاً خود را با روندهای سواد اطلاعاتی تطبیق دهند. همه‌ی کتابخانه‌ها که برای انجام فعالیت‌هایی برای توسعه‌ی مهارت‌های اطلاعاتی آماده شده‌اند، به کار گرفته می‌شوند. با مفهوم‌ترین اقدام در اسپانیا در حوزه‌ی ارتقای سواد اطلاعاتی، ایجاد گروه تحقیق از متخصصانی است که بحث‌هایی درباره‌ی سواد اطلاعاتی را هماهنگ می‌کنند. متخصصان از کتابخانه‌های عمومی، مدارس و دانشگاه‌ها، همچنین استادان دانشگاه‌ها و نمایندگان دولت‌ها، کار گروهی را تشکیل داده‌اند که اولین دستاورد آن سازمان دادن سمینار «کتابخانه‌ها، یادگیری و شهروندی: سواد اطلاعاتی» بوده است. در اواخر سال ۲۰۰۵ م. و اوایل سال ۲۰۰۶ م.، این گروه که از ۸۰ نفر تشکیل شده بود، در مورد مسائلی مانند مفهوم‌سازی سواد اطلاعاتی، کاربرد آن در مدرسه و کتابخانه‌ها، ارزیابی تجربیات و سیاست‌های سواد اطلاعاتی در جامعه‌ی اطلاعاتی بحث کردند. اعضای این گروه، جلسه‌ی حضوری در روزهای دوم و سوم فوریه ۲۰۰۶ م. برگزار کردند که در آن مذاکرات ادامه یافت و در مورد طرح‌های مختلفی به توافق رسیدند. علاوه بر آن، گزارشی که قرار بود به عنوان مبنای توسعه‌ی سواد اطلاعاتی

در اسپانیا تحت عنوان «کتابخانه‌ها برای یادگیری مادام‌العمر: اعلامیه‌ی تولدو درباره‌ی سواد اطلاعاتی» عمل کند، در آن تأیید شد. به دلیل اهمیت آن، این گزارش در کلیت خود در بخش بعدی بازگو خواهد شد.

کتابخانه‌ها برای یادگیری مادام‌العمر (اعلامیه‌ی تولدو)

ما در جامعه‌ی اطلاعاتی‌ای زندگی می‌کنیم که در سراسر زندگی‌مان باید در آن در حال آموزش بوده و مهارت‌های خود را در استفاده از اطلاعات مطابق با اهداف شخصی، خانوادگی و اجتماعی، و همیشه در یک فضای اجتماعی، حفظ فرهنگی و احترام بین فرهنگی رشد دهیم. این موضوع توسط اعلامیه‌های مختلف سازمان‌های بین‌المللی تأیید شده و همچنین توسط متخصصان اطلاعاتی از طریق نهادهایی مثل IFLA و بیانیه‌هایی مثل اعلامیه‌ی پراگ: به سوی جامعه‌ی باسواد اطلاعاتی، و اعلامیه‌ی الکساندریا: درباره‌ی سواد اطلاعاتی و یادگیری مادام‌العمر پذیرفته شده است.

سواد اطلاعاتی ابزار اساسی برای کسب توانایی‌های اطلاعاتی، همچنین رشد شهروندان، مشارکت و ارتباطات است. آگاهی از چگونگی دسترسی به اطلاعات و استفاده‌ی مؤثر، جدی و خلاقانه از آن مهارت‌ها ضروری شده است. بنابراین، متخصصان اطلاعاتی و آموزشی در اسپانیا در سمینار اثرگذار «کتابخانه‌ها، یادگیری و شهروندان: سواد اطلاعاتی» به منظور تحلیل چگونگی به‌کارگیری این مفهوم و همچنین بررسی وضعیت برنامه‌های سواد اطلاعاتی در اسپانیا همدیگر را ملاقات کردند. از هدف‌های دیگر این سمینار،

پیشنهاد اولویت طرح‌ها در حوزه‌های مناطق مختلف بود. بعد از مذاکراتشان، متخصصان ملاحظات زیر را در خطاب به جامعه به طور کلی و بالاخص به مسؤولان، نهادها، عاملان اجتماعی و متخصصان تدوین کردند:

۱. کتابخانه‌ها و کارکنان در حفظ و پیشرفت سطح آموزشی مردم از طریق امکانات، منابع و خدمات و فعالیت‌های آموزشی و ارتقای مطالعه که آنها انجام می‌دهند، سهیم هستند.
۲. کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی باید فعالیت‌های آموزشی را طراحی و آنها را به شیوه‌ی مؤثری مطابق با نهادهای مسؤول ارائه‌ی آموزش در توانمندی‌های اساسی اجرا کنند.
۳. نهادها باید به روند رشد حرفه‌ای کارکنان کتابخانه توجه ویژه‌ای داشته باشند تا از به‌روز بودن اطلاعات مربوط به کتابداری و کتابخانه اطمینان حاصل کنند.
۴. کتابخانه‌ها باید به منظور بهبود سواد اطلاعاتی شهروندان خط‌مشی آموزش ویژه‌ای را برای همه‌ی کارکنان خود در پیش گیرند تا آنان نیز در راه یادگیری مستمر گام بردارند.
۵. سیستم آموزشی اجباری مبنای شروع آموزش در استفاده از اطلاعات است، بنابراین ضروری است که به کتابخانه‌های مدارس نقش مهمی به عنوان منابع مرکزی یادگیری و کسب توانمندی داده شود.
۶. برنامه‌ی درسی دانشگاه‌هایی که متخصصان اطلاعاتی را آموزش می‌دهند، باید با محتوای مربوط به سواد اطلاعاتی و مباحث تعلیمی گنجانیده در آموزش آن همسان شود.
۷. انجمن‌های حرفه‌ای باید در واگذاری فعالیت‌های آموزشی

آتی به چالش‌های جدید مطرح‌شده توسط سواد اطلاعاتی و یادگیری مادام‌العمر، توجه ویژه‌ای داشته باشند.

۸. افرادی که مسؤول ارتقای سواد اطلاعاتی هستند، باید برای تبادل اطلاعات و ایجاد همکاری، شوراهای محلی، استانی، منطقه‌ای و ملی تأسیس کنند.

۹. اهداف اصلی تفکر این شوراها، که می‌تواند اولین گام در دستورالعمل ارتقای سواد اطلاعات ملی باشد، از قرار زیر است:

۹/۱. توسعه‌ی یک مدل و چهارچوب ویژه برای توانمندی‌های اصلی منظور شده در سواد اطلاعاتی.

۹/۲. توسعه‌ی یک برنامه‌ی تحصیلی سواد اطلاعاتی متناسب با کتابخانه‌ها و رشته‌ها، و زمینه‌های یادگیری و زندگی مختلف در رابطه با افراد مورد نظر.

۹/۳. اجرای یک برنامه‌ی فعالیت‌ها برای رشد آگاهی اجتماعی در زمینه‌ی نیاز به سواد اطلاعاتی.

۹/۴. جمع‌آوری سیستماتیک الگوهایی از بهترین اقدامات در زمینه‌ی ارزیابی برنامه‌های آموزشی و تأیید سطوح فردی.

۹/۵. راه‌اندازی، حفظ و به‌روز کردن یک سامانه اینترنتی ویژه درباره‌ی سواد و توانمندی‌های اصلی به عنوان یک منبع و مرکز حمایتی برای شورا و اقدامات در حال گسترش.

۹/۶. تشخیص شرکای کلیدی در حوزه‌های مختلف به منظور ایجاد، به‌روز کردن، ارتقا و ترویج دستورالعمل طرح‌ها.

۹/۷. ایجاد یک مکانیسم مؤثر و سیال برای مشارکت در دستورالعمل بین‌المللی سواد مادام‌العمر که صلاحیت و مسؤولیت‌های هر حوزه از اعمال را مورد بررسی قرار دهد.

۱۰. همکاری در توسعه‌ی سواد و توانمندی‌های کلیدی باید از دو اصل پیروی کند:

۱۰/۱. از یک سو، متخصصان اطلاعاتی باید روی تعامل بین نظریه و عمل حرفه‌ای، و همکاری امن میان مراکز اطلاعاتی کار کنند، تا این‌که آموزش اطلاعات توسعه یافته و مطابق با اهداف آموزشی شود.

۱۰/۲. از سوی دیگر، نهادها، سازمان‌ها، و متخصصان علاقه‌مند به ارتقای توانمندی‌های اطلاعاتی، باید به منظور هماهنگی و توسعه‌ی فعالیت‌های مشترک، با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. آنانی که در سمینار تولدو شرکت کرده‌اند، اجرای هر اقدامی را که مسؤولیتش با نهادها، سازمان‌ها و انجمن‌ها در حوزه‌های حرفه‌ای و جغرافیایی‌شان است، به عهده خواهند گرفت تا بتوانند حمایت عمومی مسائل انعکاس یافته در این سند و تعهدشان به عمل کردن به نمایندگی از سواد اطلاعاتی را کسب کنند.

تلاش برای ارتقای مطالعه در اسپانیا

در سال ۲۰۰۱م. وزارت فرهنگ اسپانیا برنامه‌هایی را برای ارتقای مطالعه آغاز کرد، که قرار بود به طور دوره‌ای مرور و به‌روز شود. این برنامه‌های ملی، اقدامات مختلفی را در رابطه با ارتقای مطالعه با همکاری عاملان مختلف، که شامل کتابخانه‌ها، ناشران و کتابفروشان است، دربر می‌گیرد. معمولاً برنامه‌های همکاری با مدارس نیز در آن گنجانیده می‌شود. همین طور هم، بسیاری از دولت‌های منطقه‌ای و شهرداری‌ها برنامه‌های ویژه‌ای را برای ارتقای مطالعه - که در زیر بحث خواهد شد - آغاز کرده‌اند. لازم به

ذکر است که قانون آموزشی اخیر، ارتقای سواد را به عنوان بخشی از محتوای اساسی سیستم آموزشی شامل کرده است. در قانون سال ۲۰۰۴م، که برنامه‌ی آموزش ابتدایی را طرح‌ریزی کرده بود، طرح ارتقای مطالعه و توسعه‌ی درک مطلب نیز در یک ضمیمه در آن گنجانیده شده بود. این طرح همه‌ی مدارس را به سازمان دادن فعالیت‌های ارتقای مطالعه و استفاده از کتابخانه به عنوان منبع اساسی اقدامات مدرسه ملزم می‌کند.

برنامه‌ی ارتقای مطالعه

اولین طرح ملی ارتقای مطالعه در سال ۲۰۰۱ میلادی آغاز شد و تا سال ۲۰۰۴م. ادامه داشت. در میان فعالیت‌های این طرح برخی برنامه‌ها، انتشارات و کنفرانس‌های ملی برای متخصصان آموزشی و کتابخانه‌ای تدارک دیده شده بود. بودجه‌ی قابل ملاحظه‌ای برای تبلیغات تلویزیونی، رادیو و مطبوعات و برای تبلیغات روی اتوبوس‌ها و ایستگاه‌ها، سینماها و استادیوم‌های فوتبال اختصاص یافته بود. آموزش والدینی که شروع مطالعه را راهنمایی می‌کنند، تورهای علمی برای دانش‌آموزان دبیرستانی و دعوت نویسندگان به مدارس بعضی برنامه‌های دیگر در طرح یادشده بود. اقدام دیگر در مدارس ابتدایی و دبیرستانی، تعیین جایزه برای ارتقای مطالعه با هدف قدردانی از خود مدارس بود. در اولین برنامه، همان‌طور که در بعدی‌ها نیز رخ خواهد داد، اختصاص یافتن قسمت بزرگی از بودجه به کتابخانه‌های عمومی برای ساختن و بازسازی امکانات خود به منظور گسترش فضاهای کتابخوانی یا فراهم کردن دسترسی مجانی به اینترنت در این

کتابخانه‌ها بود. یک تجربه‌ی باارزش به‌دست آمده از این برنامه، که هنوز به خاطر مفید بودنش مورد استفاده است، سرویس راهنمای مطالعه است که در آن کتاب‌ها برای بچه‌ها به نمایش درآمده و درباره‌ی آن بحث می‌شود. این برنامه حمایت نهادهای بی‌شمار عمومی و خصوصی مرتبط با کتاب و مطالعه، مثل فدراسیون انجمن ناشران اسپانیایی، کنفدراسیون سازمان‌ها و انجمن‌های کتابفروشان، مؤسسه‌ی آلمانی سانچز ریوپرز، لیگ فوتبال حرفه‌ای اسپانیا، شرکت کوکاکولا، مؤسسه‌ی کتابخانه‌ی مجازی، هتل‌های زنجیره‌ای ان.اچ. انجمن ناشران روزنامه‌های اسپانیایی، تلویزیون اسپانول و سایر شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی، کانال دیسنی، وزارت علوم و فناوری، انجمن شهرداری‌ها و ایالت‌های اسپانیا و ایالات خودمختار را به‌دست آورده است.

برنامه‌های بعدی با مبنای سالیانه تدوین شدند و همین دسته اقدامات سال ۲۰۰۱م. را دنبال کردند. مسأله‌ی تازه در برنامه‌ی ارتقای مطالعه‌ی سال ۲۰۰۴-۲۰۰۵م.، سرمایه‌گذاری روی به‌روز کردن کتاب‌های کتابخانه‌های عمومی دولتی بود. کتاب‌هایی به ارزش سه میلیون یورو خریداری و بین کتابخانه‌های ملی توزیع شد. این طرح ملی، مشارکت چندین وزارتخانه را شامل می‌شد: فرهنگ، آموزش و علوم، کار و امور اجتماعی، اداره‌ی مرکزی و صنعت. فعالیت سال ۲۰۰۵-۲۰۰۶م. بر خانواده به عنوان کلید ارتقای مطالعه تأکید داشت. یک بار دیگر، بودجه‌ی تبلیغاتی زیادی برای تبلیغات در تلویزیون و رادیو، سیستم حمل و نقل عمومی، روی اتوبوس‌ها، ایستگاه‌ها و روی خود وسایل اختصاص یافت. فعالیت‌های تبلیغاتی همچنین همزمان با تعطیلی مدارس،

به سینماها کشیده شد. در برنامه‌ی ارتقای مطالعه‌ی سال ۲۰۰۵-۲۰۰۶، مشابه برنامه‌های قبل، شش جبهه‌ی عمل وجود داشت:

۱. توسعه‌ی ابزارهای تحلیل برای یادگیری وضعیت کنونی مطالعه، کتابخانه‌ها و کارگاه‌های آموزشی: آمارهای مطالعه و عادات خرید کتاب، نقشه‌ها و ابزار مشاهده‌ی کتابفروشی‌ها، آمار کتابخانه‌های عمومی.

۲. پروژه‌ها جمعیت دانش‌آموزان مدارس را هدف قرار دهند: جلسات ادبی در دبیرستان‌ها، ملاقات دانشگاه‌ها توسط نویسندگان اسپانیایی و برنامه‌ی «چرا ادبیات کلاسیک می‌خوانیم؟».

۳. توسعه‌ی پروژه‌های کتابخانه‌های عمومی به عنوان مراکز ارتقای مطالعه: بازسازی کتابخانه‌ها و ساخت مکان‌های جدید، گسترش فناوری‌های جدید، و مهمتر از همه، ادامه‌ی برنامه‌ی ویژه‌ی تخصیص منابع به کتابخانه‌ها.

۴. فعالیت‌های ارتباطاتی: برنامه‌های تبلیغاتی تلویزیون و سینما، طرح‌های متفاوت تبلیغاتی سمعی و بصری.

۵. فعالیت‌های تشویق مطالعه: انتقال کتاب‌ها به فعالیت‌های خیابانی، برنامه‌های تحریک مطالعه در شهرک‌های کوچک، شرکت در نمایشگاه‌ها، همکاری کارگاه‌ها و مدارس، همکاری با مؤسسه‌ها و سازمان‌های غیردولتی فعال در این حوزه.

۶. طرح‌های توسعه‌ی آگاهی و همکاری با سایر نهادها، همکاری با وزراتخانه‌ها، مؤسسه‌ها و سایر نهادهای عمومی و خصوصی.

سرمایه‌گذاری روی برنامه‌های ارتقای مطالعه‌ی ملی در طول فعالیت آنها باقی مانده است. این بودجه‌ها طبیعتاً شامل تخصیص

بودجه برای بازسازی ساختمان‌های کتابخانه‌ها یا خرید کتاب برای کتابخانه‌های عمومی بوده است. هزینه‌ها تا به این تاریخ به شرح زیر بوده است:

بودجه (به میلیون یورو)	برنامه
۱۲۵	۲۰۰۱/۲۰۰۴
۴۰	۲۰۰۴/۲۰۰۵
۳۱	۲۰۰۵/۲۰۰۶

برنامه‌های ملی ارتقای مطالعه (میلیون یورو)

کتابخانه‌های مدارس در برنامه‌های کتابخوانی

همه‌ی برنامه‌های ملی ارتقای کتابخوانی، شامل یک حوزه از اقدامات مرتبط با انجام طرح‌ها در مدارس است. همیشه یک بخش از بودجه‌ی این طرح‌ها برای کتابخانه‌های مدارس اختصاص می‌یابد. در سال ۲۰۰۱م، برنامه‌های کتابخانه‌های مدارس شامل موارد زیر بوده است:

برنامه‌ای برای طراحی و توسعه‌ی مواد آموزشی برای توسعه‌ی کتابخانه‌های مدارس و ارتقای مطالعه در مدارس؛
برنامه‌ای برای سیستم خودگردانی مدیریتی (مدیریت خودکار) کتابخانه‌های مدارس؛

برنامه‌ای برای بهبود مجموعه‌های کتابخانه‌ها و منابع رایانه‌ای

در کتابخانه‌های مدارس تحت مدیریت وزارت آموزش، فرهنگ و ورزش.

همان‌طور که می‌توان ملاحظه کرد، هدف این ابزارها تقویت حوزه‌هایی است که کتابخانه‌های مدارس در اسپانیا دچار کمبود هستند، مثل آموزش، تعداد کتاب‌ها و فقدان سیستم‌های مدیریت رایانه‌ای شده.

در سال ۲۰۰۲ میلادی، برنامه‌ی کتابخانه‌های مدارس به عنوان بخشی از برنامه‌ی ارتقای کتابخوانی حفظ شد. اقدامات انجام‌شده در این برنامه‌ی سالیانه، کمتر جاه‌طلبانه بوده است، به‌طوری‌که به برنامه‌های طراحی‌شده، رشد مواد آموزشی برای بهبود کتابخانه‌های مدارس، ارتقای مطالعه در مدارس و برنامه‌ی بهبود مجموعه‌ی کتاب‌های مدارس و منابع رایانه‌ای در کتابخانه‌های مدارس تحت مدیریت وزارت آموزش، فرهنگ و ورزش - که در همان زمان تنها ۵۳ مدرسه در سیتا و ملیلا را شامل شده بود - محدود شده بود.

در سال ۲۰۰۳ م، تغییراتی در پروژه‌ها برای ارتقای عادات مطالعه - که جمعیت دانش‌آموزان مدرسه را هدف گرفته بود - معرفی شد. برنامه‌های به‌روز کردن کتابخانه‌های مدارس بر پایه‌ی اهدای جوایز به پروژه‌ها برای به‌روز بودن، بازسازی و بهبود کتابخانه‌های مدارس شروع شد. به پروژه‌های برنده، جوایز مالی برای بهبود امکانات، مجموعه‌ها و تجهیزات خود ارائه می‌شد. از جزئیات مهم آن، این بود که به اقدامات مربوط به ارتقای کتابخانه و استفاده از آن نیز جوایزی اهدا می‌شد.

فعالیت مرتبط دیگر در سال ۲۰۰۳ م. برنامه‌ی آموزش مدیریت کتابخانه مدارس بود. این یک دوره‌ی تعاملی و چندرسانه‌ای بود که

هم نظریه و هم اقدامات عملی مرتبط با کتابخانه‌های مدارس را دربر می‌گرفت. دوره به بخش‌های مختلف تقسیم می‌شد: کتابداری، احیای کتابخانه‌های مدارس و تشویق به مطالعه؛ ادبیات کودکان و بزرگسالان؛ و توسعه‌ی طرح‌های کتابخانه مدارس.

برنامه‌ی به‌روز کردن کتابخانه‌های مدارس تا سال ۲۰۰۴م. ادامه یافت. یک بار دیگر، یک رقابت برای پیشنهادهای مربوط به تبدیل کتابخانه‌های مدارس به مراکز منابع اساسی در مدارس ابتدایی و دبیرستان برگزار شد. جایزه‌ی اول ۵۴۰۰۰ پزوئی اهدا شد و در کنار آن، دو جایزه‌ی ۳۶۰۰۰ پزوئی به نفرات دوم، شش جایزه‌ی ۲۰۰۰۰ پزوئی به نفرات سوم و ۱۵ جایزه‌ی ۱۰۵۰۰ پزوئی به نفرات چهارم اهدا شد. این سال همچنان شاهد تداوم برنامه‌های آموزشی به شکل دوره‌ی رسانه‌های اینترنتی بودیم.

تعدادی از این اقداماتی که کتابخانه‌های مدارس را نشانه گرفته بود، حتی با این که تلاش بر این بود که فعالیت‌های سال قبل را حفظ کند، اما در برنامه‌ی سالانه‌ی ۲۰۰۴-۲۰۰۵م. برخی فعالیت‌ها، کاهش یافت. طرح سال ۲۰۰۵-۲۰۰۶م. ساختار مشابهی با قبلی‌ها دارد، بنابراین خط مشی آن هدف‌گیری جمعیت دانش‌آموزان مدارس بود. در این مورد، کتابخانه‌های مدارس کاملاً مورد غفلت واقع شده‌اند، به‌طوری که هیچ برنامه‌ای که شامل اقداماتی برای مجهز کردن آنها یا آموزش کارکنان باشد، در آن وجود نداشت.

فعالیت‌های محلی برای ارتقای کتابخوانی

جدا از دولت ملی، تعدادی از مسؤولان منطقه‌ای و شهرداری، برنامه‌های خود را برای مطالعه که اغلب مرتبط با مدارس است،

تکمیل کرده‌اند. برای مثال، حکومت محلی اندلس برنامه‌هایی را برای ارتقای مطالعه‌ی حداقل در این اواخر تأیید کرده است. اول از همه، برنامه‌ی ارتقای کتابخوانی تأیید و سپس طرح جامع ایجاد انگیزه برای مطالعه‌ی در اندلس تصویب شد. در مارس ۲۰۰۶م، برنامه‌ی کتابخوانی و کتابخانه‌های مدارس اندلس تأیید شد. لازم به ذکر است که در آخرین برنامه، کتابخانه‌های مدارس نقش مهمی در ارتقای کتابخوانی به عنوان یکی از اقدامات حمایت از مطالعه و کتابخانه‌های مدارس ایفا کردند. در این خصوص، طرح مذکور بودجه‌ی ویژه‌ای برای تجهیز کتابخانه‌های مدارس فراهم کرده است.

منطقه‌ی دیگر دارای برنامه‌های مشابه گالیسیاست، که طرح ارتقای مطالعه و کتابخانه‌های مدارس آن تصویب شده است. هدف آن شامل تقویت نقش کتابخانه‌های عمومی و مدارس به عنوان خدمات عمومی اساسی برای ارتقای مطالعه است. قبل از آن برنامه، ارتقای مطالعه در اکسترمادورا بود که در سال ۲۰۰۲م. شروع به ارائه‌ی اقداماتی برای کتابخانه‌های مدارس کرد. یکی از برنامه‌های بلندپروازانه، طرح مطالعه‌ی مدارس کاستیل لامانچا با هدف، توسعه‌ی کتابخانه‌های مدارس به عنوان منابع اصلی آموزش بود. به منظور رسیدن به این هدف، ابزارهای مشخصی مثل تشکیل گروه ضربت مسئول کتابخانه‌ها و سازمان دادن کتابخانه‌های مدارس به عنوان مراکز اصلی مطالعه پیشنهاد شده بود.

منطقه‌ی مورسیا نیز، اخیراً برنامه‌ای برای ارتقای مطالعه و رشد درک مطلب در مدارس ابتدایی تصویب کرده است. در واقع همانند سال تحصیلی ۲۰۰۵-۲۰۰۶م. این برنامه قانون ملی ارتقای مطالعه

را در مدارس با سیستم درسی موریسیا تدوین کرده است. قانون مشابهی در کاستیل لئون وجود دارد، در واقع درست مانند سال تحصیلی ۲۰۰۵-۲۰۰۶م. در این منطقه‌ی خودمختار، برنامه‌ی کاستیل لئون در آوریل ۲۰۰۶م. تأیید شد. تغییرات قانونی حول ارائه‌ی خدمات کتابخانه‌ای در شهرها و روستاهای بالای ۱۰۰۰ نفر به وجود آمد. در این برنامه، کتابخانه‌های مدارس به عنوان کانون اصلی ارتقای مطالعه در نظر گرفته شدند.

سایر جوامع مستقل دارای برنامه‌های منطقه‌ای جزایر قناری و مادرید است که طرح آنها برای ارتقای کتاب و مطالعه در سال ۱۹۹۹م. تأیید شد.

همچنین بعضی از حکومت‌های ایالتی و استانی، اقدامات مهمی در جهت ارتقای مطالعه انجام داده‌اند. شورای محلی باداجوز برنامه‌ای معروف به «کتاب دوست انسان است» طراحی کرده است که در سال ۲۰۰۴م. شروع شده و عملاً تا سال ۲۰۰۷م. ادامه داشته است و در حال حاضر، در یکصد شهر و شهرستان این بخش و ایالت اکسترومادورا در حال اجراست. مثال مشابه اما محدودتر آن، برنامه‌ی «بیا یاد مطالعه کنیم» است که مطالعه در مدارس را تشویق کرده و در حال حاضر در پامپلونا در حال اجراست.

منابع

1. Camacho Espinosa, José Antonio. (2004). La biblioteca escolar en EspaZa: pasado, presente... y un modelo para el future. Madrid: Ediciones de la Torre.
2. Castillo, M. ;lvaro (2005). Objetivo: fomentar la lectura. Delibros, n. 188, pp. 16-22.
3. Marchesi, ;lvaro; Miret, Inés (dirs.) (2005). Las bibiliotecas escolares en EspaZa: an<lisis y recomendaciones. Madrid: FundaciÓn Germ<n S<nchez Ruipérez.
4. Miret, Inés; BarÓ, MÓNica; MaZ<, Teresa; Velosillo, Inmaculada (2005). Un future en juego, Cuadernos de Pedagogia, 352, 16-19.
5. Salaberria, Ramón (1991). El concepto de biblioteca escolar en EspaZa. EducaciÓn y biblioteca, marzo 1991, n. 15, pp. 9-10.

فصل سوم

وضعیت مطالعه در آلبانی:
تقویت مهارت‌های مطالعه‌ی کودکان در آلبانی و
ارتقای فرهنگ مطالعه

Albania Reads:
Enhance reading skills of children in Albania and
promote the culture of reading

مترجم:
اشرف راضی

تقویت مهارت‌های مطالعه‌ی کودکان در آلبانی و ارتقای فرهنگ مطالعه^۱

اشاره

وزارت آموزش و علوم آلبانی، در راهبرد آموزشی مربوط به ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۵ خود، یک برنامه‌ی درسی منسجمی برای برآوردن نیازهای جدید و آرمان‌های دانش‌آموزان و والدین تدوین کرده و با همکاری برخی نهادها و مؤسسات مردمی، دولتی و بین‌المللی به اقدامات مختلفی برای تقویت مهارت‌های مطالعه کودکان و ارتقای فرهنگ مطالعه در آلبانی مبادرت کرده است. در این نوشتار، به برخی از این موارد اشاره شده است از جمله:

۱. فراهم کردن یک کتابخانه برای همه مدارس
۲. تعیین معیارهایی برای گزینش کتاب‌های مناسب برای

مدارس

1. Albania Reads: Enhance reading skills of children in Ablania and promote the culture of reading.

۱. توضیح مسأله

وضعیت مطالعه در آلبانی

طی گذار آلبانی از مرحله‌ی کمونیسم، آموزش دچار لطمه شدیدی شد. هم کیفیت آموزش و هم دسترسی به آن، به این دلیل که بودجه‌ی آن از سوی دولت تأمین می‌شد، دچار افت شدیدی شد. به طور اسفباری، تلاش‌ها برای پایین آوردن حقوق معلمان افزایش یافت، ولی باز هم بودجه‌های هزینه‌های دائمی غیر حقوق معلمان محدود باقی ماند. در نتیجه، سرمایه‌گذاری روی کتاب‌های درسی، مواد و لوازم مدرسه، تا سطح خیلی پایینی کاهش یافت که تأمین هزینه‌های این مواد را به دوش خانواده‌ها گذاشت.

مجله‌ی «جهان فردا» متعلق به یونسکو و سازمان توسعه و همکاری‌های اقتصادی، یافته‌هایی را گزارش کرد که در آن نشان داد بالغ بر نیمی از دانش‌آموزان ۱۵ ساله‌ی آلبانیایی، قادر به انجام کارهایی بیش از مهارت‌های ابتدایی درسی نیستند.

ادبیات کودکان در سال‌های اخیر، با کیفیت خیلی پایینی منتشر شده است و حتی همین ادبیات نیز به راحتی در دسترس کودکان در مدارس قرار نگرفته است.

هیچ ماده‌ی قانونی که استانداردهایی برای ادبیات کودکان تنظیم کرده و بر آن نظارت کند، وجود ندارد. خانواده‌های فقیر، به‌ویژه خانواده‌های روستایی ساکن شمال آلبانی، قادر به تأمین هزینه‌ی خرید کتاب نیستند.

طبق ارزیابی سال ۲۰۰۴م، تنها ۱۱ درصد از کودکان ساکن شمال آلبانی کتاب‌های تصویری در خانه داشتند. در نتیجه، نسل کودکان بدون کتاب یا بدون تشویق به مطالعه‌ی کتاب، بزرگ می‌شوند. در زمان حکومت کمونیست، هر شهری یک کتابخانه داشت، اما از زمان تغییر حکومت، آنها تخریب شده یا برای اهداف دیگری مورد استفاده قرار گرفته‌اند. بنابراین نسل والدینی که خود در فرهنگ مطالعه و کتاب رشد یافته‌اند، نمی‌توانند این فرصت را برای کودکانشان فراهم کنند؛ چراکه آنان توان مالی برای خرید کتاب نداشته و هیچ کتابخانه‌ی عمومی و کتابخانه‌ی مدرسه‌ای نیز وجود ندارد.

این وضعیت، اندکی در سال اخیر بهبود یافته است. طبق برآورد وزارت توریسم، فرهنگ، جوانان و ورزش، نمایشگاهی که در سال ۲۰۰۵ میلادی برگزار شد، ۱۱ درصد افزایش فروش کتاب را در مقایسه با سال قبل آن نشان می‌داد. اصلاح سیستم مالیات بر ارزش افزوده، هزینه‌ی کتاب‌ها را کاهش خواهد داد، که در نتیجه کتاب‌ها راحت‌تر در دسترس همگان قرار خواهند گرفت. وزارت آموزش و فناوری و وزارت توریسم، فرهنگ، جوانان و ورزش تمایل

خود را به تغییر وضعیت مطالعه در کشور اعلام کرده‌اند.
هدف این پروژه، تقویت مهارت‌های مطالعاتی کودکان در آلبانی
و ارتقای فرهنگ مطالعه است.

نتایج مطلوب

- ایجاد حداقل استاندارد برای کتابخانه‌های مدارس
- تأسیس کتابخانه برای همه‌ی مدارس
- احیای فرهنگ مطالعه میان کودکان، والدین و جامعه
راهکارها

چهار راهکار اساسی زیر برای رسیدن به نتایج این ابتکارها به کار گرفته خواهد شد:

۱. ظرفیت‌سازی: فراهم کردن مهارت‌هایی برای معلمان تا
بتوانند مطالعه را ارتقا و نحوه‌ی استفاده از کتابخانه را به کودکان
آموزش دهند.
۲. افزایش آگاهی و حمایت: ارتقای مطالعه از طریق حمایت
از معلمان و والدین و بخش خصوصی. برای این منظور هیأت
ارتقای مطالعه تشکیل شده است و نویسندگان مشهور و چهره‌های
سرشناس آلبانیایی در آن به کار گرفته خواهند شد.
۳. تنظیم استاندارد: استانداردهایی برای کتابخانه‌های مدارس
تعریف شده است و ادبیات کودکان و کیفیت آن از طریق هیأت
نظارت قانونی، کنترل خواهد شد.
۴. توسعه در سیاست‌گذاری: سیاست‌هایی برای ارتقای مطالعه
در مدارس اتخاذ خواهد شد.

۲- اقدامات

وزارت آموزش و علوم، در استراتژی آموزشی در راهبرد آموزشی مربوط به سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۵ میلادی، یک برنامه‌ی درسی منسجمی برای برآوردن نیازهای جدید و آرمان‌های دانش‌آموزان و والدین تدوین کرده است.

به عنوان بخشی از این استراتژی، استانداردهایی برای کتابخانه‌هایی که در مدارس قرار است تأسیس شود، تنظیم خواهد شد. (پیش‌دبستانی، دبستان و راهنمایی).

یونیسف قصد دارد با همکاری وزارت آموزش و علوم، برای هر مدرسه‌ای کتابخانه‌ای به منظور بهبود مهارت‌های مطالعه و احیای فرهنگ مطالعه تأسیس کند. بودجه‌ی یونیسف، برای شروع فرایند تنظیم استانداردها، خرید کتاب و آغاز فعالیت حمایت از مطالعه، به کار گرفته خواهد شد.

برای برآوردن اهداف مستقر کردن کتابخانه در همه‌ی مدارس،

این فعالیت حمایتی به بخش خصوصی برای حمایت از این حرکت توجه خواهد کرد. مؤسسه‌های انتشاراتی نیز برای حمایت از فعالیت مطالعاتی از طریق نرخ‌های ترجیحی برای پروژه یا از طریق کمک‌های اهدایی برای اطمینان یافتن از استقرار کتابخانه در همه‌ی مدارس تشویق خواهند شد.

فعالیت ۱: راه‌اندازی یک کتابخانه‌ی کوچک در همه مدارس

بعد از ارزیابی سریع برای مشخص کردن فهرست کتاب‌ها، معیارهایی برای انتخاب کتاب تعیین خواهد شد. این کار نیازمند همکاری نزدیک بین وزارت آموزش و علوم و مؤسسه‌ی برنامه‌ریزی آموزشی است.

از آنجایی که مدارس کتابخانه ندارند، ۱۵۰ کتاب به آنها اهدا خواهد شد تا فعالیت کتابخانه‌ای آنها آغاز به کار کند. با توجه به وجود ۴۷۷۱ مدرسه در کشور، ایجاد کتابخانه برای همه‌ی مدارس در این مرحله غیرممکن خواهد بود.

تمرکز اولیه بر مدارس ابتدایی و مدارس شمال کشور و مناطق حاشیه‌نشین آلبانی خواهد بود. هفتصد مدرسه توسط وزارت آموزش و علوم و یونیسف برای بهره‌مندسازی طی مرحله‌ی اول پروژه انتخاب خواهد شد.

فعالیت ۲: احیای فرهنگ مطالعه میان کودکان

الف - هیأت ارتقای مطالعه

یک هیأت سراسری به منظور ارتقای مطالعه میان کودکان تشکیل خواهد شد. این هیأت شامل نمایندگان از وزارت آموزش

و علوم، وزارت توریسم، فرهنگ، جوانان و ورزش، یونیسف، مؤسسه‌های انتشاراتی، رسانه‌ها، بخش خصوصی، جوانان و نویسندگان خواهد بود.

هیأت دو هدف خواهد داشت:

(۱) احیای فرهنگ مطالعه از طریق افزایش آگاهی و فعالیت‌های ارتقای مطالعه.

(۲) تشویق به نقش بخش خصوصی و اهدا کنندگان در خرید کتاب و ارتقای مطالعه.

تمرکز ویژه‌ای به تشویق ۱۵۰ مؤسسه‌ی انتشاراتی برای اهدای کتاب به مدارس منتخب صورت خواهد گرفت (یونیسف مذاکراتی را برای این اقدامات شروع کرده است).

ب - مکان‌های مطالعه

با همکاری خانه‌ی کتاب کودک و شهرداری تیرانا دو مرکز مطالعه - یکی در کاکس^۱ و دیگری در تیرانا - راه‌اندازی خواهد شد.

مکان‌های مطالعه، ارتقای مطالعه را در کودکان با برنامه‌هایی مثل امانت دادن کتاب‌های باکیفیت و سازمان دادن رقابت و سایر رویدادها دنبال خواهد کرد.

دو کارگاه نویسندگان در تیرانا با هدف تشویق رشد ادبیات باکیفیت، برای کودکان و ارتقای استعداد بومی نویسی سازمان خواهد یافت.

مجله‌ای برای کودکان منتشر و در فقیرترین نواحی کشور

توزیع خواهد شد. این مجله، مطالبی درباره‌ی ادبیات کودکان، شامل داستان‌های آلبانی و هم داستان‌های سنتی ترجمه‌شده به آلبانی و نیز شعر و داستان‌های کوتاه نوشته‌شده توسط کودکان را دربر خواهد گرفت.

ج - آموزش معلمان

یک دفترچه‌ی راهنمایی برای معلمان پیش‌دبستانی و ابتدایی، توسط نهاد برنامه‌ریزی آموزشی ایجاد خواهد شد که معلمان می‌توانند از فعالیت‌های آن برای ارتقای مطالعه بهره گیرند. این دفترچه‌ها همچنین نشان داده است که چگونه توسعه‌ی مهارت‌های مطالعه برای کودکان پیش‌دبستانی را با هدف کمک به آمادگی آنها برای کلاس اول به کار گیریم.

آموزش مربیان به محض تکمیل این دفترچه‌ی راهنما انجام خواهد شد.

۳- اثرگذاری

۱. افزایش موفقیت تحصیلی دانش آموزان

۲. دسترسی کودکان به کتابهای با کیفیت در مناطق
حاشیه‌ای

۳. ایجاد حداقل استاندارد برای کتابخانه‌های مدارس

۴. احیای فرهنگ مطالعه میان کودکان، والدین و انجمن‌ها

تعداد افراد ذی‌نفع

انتظار می‌رود که این تعداد از دانش آموزان و معلمان به طور
مستقیم از نتایج این طرح بهره‌مند شوند.

سطح مدرسه	مدارس	دانش آموزان	معلمان
پیش دبستانی یا مهد کودک	۱۵۷۳	۷۴۷۶۶	۳۷۱۶
ابتدایی	۲۸۲۲	۴۸۸۱۶۶	۲۷۱۱۰
دبیرستان	۳۷۶	۱۴۰۰۰۰	۷۳۸۴
کل	۴۷۷۱	۷۰۲۹۳۲	۳۸۲۱۰

علاوه بر دانش آموزان و معلمان، نویسندگان کتاب کودک، والدین و انجمن ها نیز از کارگاه ها و فعالیت های مرتبط با کتابخانه های تازه تأسیس و مکان های مطالعه بهره مند خواهند شد.

محل اجرای برنامه

شمال آلبانی، اساساً ناحیه ی کاکس و پشکوپیا^۱ و تیرانا بر کودکانی که در سکونتگاه های غیر رسمی زندگی می کنند، تمرکز خواهند داشت. این حمایت سراسری خواهد بود.

مدت اجرا: سه سال

گستره ی طرح:

تعداد کل مدارس تحت پوشش در همه ی سطوح تحصیلی، ۴۷۷۱ مدرسه، به شرح زیر، خواهد بود

- ۱۵۷۳ پیش دبستانی / مهد کودک

- ۲۸۲۲ مدرسه ابتدایی (کلاس اول تا هشتم)

- ۳۷۶ دبیرستان

● این برنامه سه ساله در ابتدا مدارس ابتدایی را هدف قرار خواهد داد.

● آغاز پروژه با مدارس مناطق حاشیه‌ای‌تر خواهد بود.

۴- نهاده‌ها و مؤسسات همکار

- وزارت آموزش و علوم
- وزارت توریسم، فرهنگ، جوانان و ورزش

شرکت فودافون

رایزنی انگلیس

- مؤسسه‌های انتشاراتی

- رسانه‌ها

- بخش خصوصی

- نویسندگان و چهره‌های سرشناس آلبانی

- نهادهای مردمی

- کودکان، والدین و تشکلهای خانوادگی

- سایر گروه‌ها و شرکت‌ها مثل:

فصل چهارم

گزارشی از فعالیت‌های مؤسسه‌ی لافونته
برای ارتقای سطح مطالعه و ادبیات کودکان در شیلی
از طریق خلق خوانندگان فردا، تجربه‌ای موفقیت‌آمیز
در پیشبرد مطالعه

Promotion of Reading and children's literature
Creating

Tomorrow's Readers of La Fuente Foundation:
A successful experience on reading promotion.

مترجم:

اشرف‌رازی

مؤسسه‌ی لافونته

(La Fuente Foundation)

گزارشی از فعالیت‌های مؤسسه‌ی Lafontaine برای ارتقای سطح مطالعه و ادبیات کودکان در شیلی^۱ از طریق برنامه‌ی خلق خوانندگان فردا، تجربه‌ای موفقیت‌آمیز در پیشبرد مطالعه

اشاره

این نوشتار، گزارشی از فعالیت‌های مؤسسه‌ی Lafontaine در کشور شیلی است که برای ارتقای سطح مطالعه و ادبیات کودکان، با اجرای برنامه‌ای با عنوان «خلق خوانندگان فردا» صورت پذیرفته است.

هدف این مؤسسه، ایجاد فضای مناسب برای ارتقای مطالعه کودکان و ادبیات در مدارس عمومی و فضاهای مناطقی است که درآمدی برای بنای کتابخانه‌ها و به ویژه فراهم نمودن مواد مناسب برای هر گروه سنی ندارند.

گفتنی است که مؤسسه‌ی Lafontaine با هدف ایجاد توانایی‌های مطالعه در کودکان ۴ تا ۱۰ ساله کتابخانه‌هایی برای مدارس، کتابخانه‌های عمومی و سیار را در بخش‌های کم درآمد مناطق شهری و روستایی در کشور شیلی، از طریق برنامه «خلق خوانندگان فردا» تأسیس کرده است.

برنامه‌ی «خلق خوانندگان فردا» طرحی برای ارتقای مطالعه است که استراتژی‌های آن بر مبنای امانت دادن کتاب و فعالیت‌های کتاب‌خوانی مثل داستان‌گویی و اجرای خیمه‌شب‌بازی برای کودکان، والدین، معلمان و کل جامعه قرار دارد.

1. Promotion of Reading and children's literature Creating Tomorrow's Readers of La Fuente Foundation: A successful experience on reading promotion.

مقدمه

مؤسسه‌ی لافونته نهادی غیر انتفاعی است که هشت سال قبل تأسیس شده و هدف آن ارتقا و اجرای طرح‌های آموزشی و فرهنگی در مناطق کم‌درآمد شیلی است.

از سال ۲۰۰۲ میلادی، ما موارد زیر را ایجاد کرده‌ایم:

- ۴۰ کتابخانه برای مدارس

- ۲۸ کتابخانه سیار

- ۱۰ کتابخانه عمومی در مراکز خرید

- ۶ کتابخانه عمومی

- ۴ پروژه‌های مراکز فرهنگی

- ۲ موزه

- ۲ پروژه‌های وقفی (موروثی)

- ۵۲ تشکّل شهری

بالغ بر ۳۰۰۰۰۰ کتاب خریداری شده است و مبلغ هشت میلیون (۸۰۰۰۰۰۰) دلار آمریکا در پروژه‌ها سرمایه‌گذاری شده است.

مؤسسه‌ی لافونته با هدف ایجاد توانایی‌های مطالعه در کودکان ۴ تا ۱۰ ساله، کتاب‌خانه‌هایی برای مدارس، کتاب‌خانه‌های عمومی و سیّار را در بخش‌های کم‌درآمد مناطق شهری و روستایی از طریق برنامه‌ی «خلق خوانندگان فردا»^۱ تأسیس می‌کند. هدف ما ایجاد فضای مناسب برای ارتقای مطالعه‌ی کودکان و ادبیّات در مدارس عمومی و فضاهای مناطقی است که درآمدی برای بنای کتاب‌خانه‌ها و به‌ویژه فراهم کردن موادّ مناسب برای هر گروه سنی ندارند.

برنامه‌ی «خلق خوانندگان فردا» طرحی برای ارتقای مطالعه است که راهبردهای آن بر مبنای امانت دادن کتاب و فعالیت‌های کتاب‌خوانی مثل داستان‌گویی و اجرای خیمه شب بازی برای کودکان، والدین، معلمان و کلّ جامعه قرار دارد.

مأموریت ما تکمیل کتاب‌خانه‌های مدارس، عمومی و سیّار در فضاهای مورد نیاز است. ما این کار را با حمایت شرکت‌های خصوصی، نهادهای آموزشی، حامیان مدرسه و دولت در سایه‌ی قانون وقف فرهنگی که به اهداکنندگان تخفیف مالیاتی می‌دهد، انجام می‌دهیم.

هدف ما ایجاد عادت به مطالعه در بچه‌های بین سنین ۴ و ۱۰ ساله است. امکان دسترسی آسان به مطالعه و کتاب، به‌ویژه برای

1. Promotion of Reading and Children's Litratue Creating Tommorrow's Readers of La Fuente Foundation: a successful experience on reading promotion.

بچه‌های این رده‌ی سنی که آموزش دادن و الگودهی به آنها عملی‌تر است، اهمیت زیادی دارد.

بچه‌ای که می‌تواند با مهارت‌های خاص با جهان کتاب دوستانه ارتباط برقرار کند، در آینده فرصت‌های رشد و ترقی بهتر برایش فراهم می‌شود و در جنبه‌های مختلف زندگی موفق‌تر عمل می‌کند.

بچه‌ای که به کتاب و خواندن آن علاقه‌مند باشد، دارای توانایی‌های شناختی بهتری خواهد بود و قادر است تا بهتر با سایر کودکان رابطه برقرار کند. او بچه‌ای با تخیلات قوی، خلاق و توانمند خواهد بود که قادر است زمانی که جهان واقعی او را با سوگ و درد تهدید می‌کند، در جهان غنی و جذاب پناه بگیرد.

به‌طور کلی، افراد در شیلی زیاد مطالعه نمی‌کنند. طبق شاخص‌های مطالعه که به وسیله‌ی مؤسسه‌ی لافونته در سال‌های ۲۰۰۶ و ۲۰۰۸ میلادی صورت گرفته است: - «شیلی و کتاب: شاخص مطالعه و تملک کتاب» -، ۴۹ درصد افرادی که رأی داده بودند، خودشان را کم‌مطالعه و ۵۱ درصد اهل مطالعه معرفی کردند (هم خوانندگانی که همیشه مطالعه می‌کنند و هم آنانی که گاه به گاه مطالعه دارند). این به آن معناست که نیمی از مردم شیلی تقریباً هرگز کتابی مطالعه نمی‌کنند یا به‌ندرت مطالعه می‌کنند. علاوه بر آن، بین پیمایش ۲۰۰۶ و ۲۰۰۸ م، ملاحظه شد که کاهش مهمی در تعداد افراد اهل مطالعه صورت گرفته است؛ به‌طوری‌که آمار افراد اهل مطالعه تا ۵ درصد کاهش یافته بود.

با این نتایج، ما باید از خودمان سؤال کنیم: چگونه قادر

به خلق کودکان کتاب‌خوان خواهیم بود؟ چگونه قادر به خلق خوانندگان فردا خواهیم بود؟ جواب واضح است: برای بچه‌هایمان امکان دسترسی به کتاب را فراهم کنیم و تا جایی که می‌توانیم، در مناطقی که افراد از فرصت مطالعه محروم هستند، کتابخانه‌های باکیفیت ایجاد کنیم. مأموریت ما در مؤسسه، یافتن منابعی است که اجازه دهد کتاب، مواد خواندنی، اطلاعات و فرهنگ را به مناطقی که به لحاظ تاریخی از این مزایا محروم مانده‌اند، انتقال دهیم. شکاف آموزشی در کشور ما خیلی وسیع است و به همین دلیل ما معتقدیم باید فرصت‌های برابر برای دسترسی به فرهنگ، در اختیار همگان قرار داده شود.

کتابخانه‌های مدارس، عمومی و سیار ما از کیفیت بالایی برخوردارند و هیچ تردیدی در این زمینه وجود ندارد. ما مواد بادوامی فراهم کرده‌ایم که تا زمانی که ممکن است به منظور سودرسانی به بیشترین بچه‌ها و خانواده‌ها باقی می‌ماند. همین‌طور هم، ما بیشترین حوزه‌هایی را که افراد بدان علاقه‌مندند، تحت پوشش قرار داده‌ایم؛ به طور کلی داستان، صنایع دستی، تاریخ، روان‌شناسی، خودیاری، مکانیک و آموزش برای والدین و بزرگسالان؛ و برای بچه‌های تشنه‌ی تخیل، کتاب‌هایی درباره‌ی حیوانات، شعر، کمدی، ماجراجویی، عشق، ترس و چیرگی فراهم کرده‌ایم. ما همچنین به اسباب و اثاثیه و طراحی فضا به منظور ایجاد محیط دوستانه که افراد را به مطالعه دعوت می‌کند، توجه زیادی کرده‌ایم.

هر زمان که کتابخانه‌ای را تکمیل کنیم، به کاربران نحوه‌ی

استفاده از آن را آموزش می‌دهیم. مهم‌ترین چیز، خلق لحظاتی برای افرادی است که نیاز به اطلاعات و بازآفرینی دارند تا بتوانند به آن دسترسی پیدا کنند. برای رسیدن به این هدف، ما امانت‌دهی کتاب‌ها را به عنوان شیوه‌ای برای نزدیک‌تر ساختن و علاقه‌مند کردن آنان به کتاب و کتاب‌خوانی امکان‌پذیر ساخته‌ایم. بچه‌ها، درحالی‌که در خانه روی کاناپه دراز کشیده‌اند، راحت‌تر مطالعه می‌کنند. کتاب خواندن مادران در رختخواب قبل از خوابیدن، پیوندی ناگسستنی با جهان تخیلی‌ای که به کودک معرفی می‌شود، ایجاد می‌کند.

همین‌طور هم، ما به کتاب‌خوان‌ها نحوه‌ی محافظت از کتاب‌ها را آموزش می‌دهیم. تأثیر این کار چنان است که بچه‌ها کتاب‌هایی را که آسیب دیده‌اند، در خانه تعمیر می‌کنند. آنها در زمینه‌ی نگهداری از کتاب‌ها احساس مسؤولیت می‌کنند، بنابراین خود و هم‌کلاسی‌هایشان باز هم فرصت بهره‌بردن از همان کتاب‌ها را خواهند داشت.

ما هم‌چنین در تلاش هستیم با کتاب خواندن و دادن زندگی و روح به کتاب‌های هر کتاب‌خانه، پیوند عاطفی ایجاد کنیم. داستان‌گویی و نمایش خیمه شب بازی، بهترین شیوه‌هایی هستند که برای رسیدن به این هدف کشف کرده‌ایم. برای انجام آن، به پرسنل کتاب‌خانه و معلمان، روش‌های مطالعاتی‌ای را آموزش می‌دهیم که بچه‌ها را به کتاب‌هایی که مطالعه می‌کنند، نزدیک‌تر می‌کند تا آنان خود ضرورت مطالعه‌ی آن کتاب و سایر کتاب‌ها را دریابند.

ما معتقدیم بچه‌ای که از مطالعه لذت می‌برد و با کمک

معلم خصوصی، والدین یا معلمان به دنیای شگفت‌انگیز کتاب پی برده است، آسان‌تر و بیشتر به دنبال علایق و نیازهای مطالعاتی و سرگرمی خود خواهد بود. به نظر ما، الگودهی بزرگسالان به کودکان، زمانی که ما مطالعه برای کسب لذت را ترویج می‌کنیم، توأم با هدف نهایی ایجاد عادت‌های مطالعه که اکتساب توانایی‌های شناختی و اجتماعی متنوع را ارتقا می‌دهد، ضرورت دارد.

به همهی این دلایل‌ها، فعالیت‌های کتاب‌خوانی ایجاد شده در کتاب‌خانه‌ها در اساس خود شاد هستند. ما همیشه در افزودن ادبیات با کیفیت و متنوع، برنامه‌ی داستان‌گویی و نمایش خیمه شب بازی - که برای بچه‌ها به صورت هفتگی اجرا می‌شود - می‌کوشیم در این زمینه و برای ایجاد فعالیت‌های مختلف و با سازماندهی به موقع، شش چرخه‌ی مطالعاتی دارای مضمون ایجاد کرده‌ایم. بنابراین در ماه‌های مارس و آوریل، ما با بچه‌ها ماه‌های عشق را کشف کردیم؛ در ماه می با طبیعت بازی کردیم؛ در ماه‌های ژوئن و ژوئیه چشم‌هایمان را به هنر گشودیم؛ و در ماه‌های اوت و سپتامبر به وسیله‌ی موسیقی، طنز و بازی‌های کلامی بچه‌ها را به کشف راه‌های دیگر برای نزدیک شدن به کتاب تشویق کردیم؛ اما در اکتبر، نیاکانمان را از برکت این ماه مردم بومی ملاقات کردیم؛ و در نهایت، زمانی که سال تحصیلی رو به پایان بود، در ماه‌های نوامبر و دسامبر، ما در وحشت ماه‌های پراضطراب رؤیایی و تخیلی بودیم، ماه‌هایی که بچه‌ها بیش از همه منتظر فرارسیدن آنها هستند.

همان‌طور که پیش‌تر بیان کردیم، داستان‌گویی و نمایش خیمه

شب بازی، تلاش می‌کند تا بچه‌ها را به جهان متنوعی که آنها را احاطه کرده است، نزدیک‌تر کند. به همین دلیل است که با انواع مختلف کتاب، نویسنده و روایت‌ها کار می‌کنیم. در طول ماه عشق، کتاب‌های «یک مادر برای کوکو» و «پیک‌نیک بچه‌خوک» نوشته‌ی «کیکو کاسزا» و همچنین «داستان‌های ویلی» نوشته‌ی «آنتونی براون» را دوست خواهیم داشت؛ با این کتاب‌ها ما می‌توانیم درباره‌ی عشق یک مادر، علاقه‌ی دوستی و عشق یک زوج بدون هیچ تمایزی سخن بگوییم. در ماه‌های هنر، همراه با «ون گوگ»، «دگاس» و «پیکاسو» در سایه‌ی کتاب‌های «لارنس آنهولت» شروع به نواختن می‌کنیم. در ماه‌های اوت و سپتامبر، ما با موسیقی و شعر با کمک آثار شاعران امریکایی - لاتینی مانند: «نیکولاس گیلن، نرودا، ویولتا پارا یا گابریلا میسترال» مسافرت می‌کنیم. آنها به‌وسیله‌ی هنرمندان مختلف به موسیقی تشویق می‌شوند. در اکتبر ما بیشتر به آموزش مطالبی درباره‌ی افراد بومی خود و گروه‌های قومی جهان پرداختیم و ما به چین باستان مسافرت کردیم، از فرورفتگی‌های جنگل‌های بارانی آمازون عبور کردیم، در سراسر «آلتیپلانو» راه رفتیم، جنوب شیلی را پیمودیم و عمق اسطوره‌های یونانی را برای اصل و تبار غربی‌مان جستجو کردیم. انتهای سفرمان ما را با «دگار آلن پو، لاکرافت، السا بورنمان از آرژانتین» و «هیولاهای موريس سنداک» می‌ترساند. با آنها، بچه‌های ما از ترس فریاد برآورده و سپس زمانی که می‌فهمند هیولاها به داستان‌های ترسناک تعلق دارند و تا زمان بازگشایی مجدد کتاب پدیدار نخواهند شد، شادمان می‌شوند.

بچه‌ها و مطالعه‌ی کتاب:

رویکرد آزمایشی به تجربه‌ی کتابخوانی بچه‌ها

هر مطلبی که در این جا ذکر کرده‌ایم، تأیید تجربی دارد و حاصل بررسی رویکرد آزمایشی به تجربه‌ی کتابخوانی در بچه‌ها است که به وسیله‌ی مؤسسه‌ی Lafontte در سال ۲۰۰۷ میلادی انجام شده است. در سایه‌ی این بررسی می‌توانیم عقاید مشخص بچه‌ها را تأیید کنیم که تا این زمان آن‌ها را تنها به عنوان ارتقادهنده‌ی مطالعه تصور می‌کردیم.

این بررسی، نگرش بچه‌ها در ارتباط با لذت مطالعاتی‌شان، عادت‌های مطالعه و همچنین ملاک‌های ارزشی آنان برای انتخاب یک کتاب را گردآوری کرده است. در تحقیق مورد نظر، ما ۴۵۳ دانش‌آموز کلاس دوم تا چهارم را در مدرسه‌ی ابتدایی که در برنامه‌های ارتقای مطالعه‌ی ما در مناطق شهری و روستایی سراسر کشور شرکت کرده بودند، بررسی کردیم.

این بررسی، چیزهای جالب و مفاهیم مناسبی ارائه می‌دهد که برای همه‌ی ما که به دنبال ارتقای مطالعه و ایجاد سیاست‌ها و استراتژی‌های پیشرفت کارمان هستیم، مفید خواهد بود. برای مثال، زمانی که بچه‌ای از بین فعالیت‌های مختلف سرگرم‌کننده، یکی را باید انتخاب کند، ما می‌توانیم ارزیابی کنیم که مطالعه جایگاه دوم را در بین اولویت‌های ترجیحی او دارد. علاوه بر آن، به طور کلی، داده‌های به‌دست آمده نشان می‌دهد که ۸۸ درصد کودکان به مطالعه علاقه‌مند بوده یا علاقه‌ی زیادی داشته‌اند و تنها ۴ درصد بچه‌ها عنوان کرده‌اند که هیچ علاقه‌ای به مطالعه ندارند.

اگر ما بچه‌های شهری و روستایی را با هم مقایسه کنیم، شاهد تفاوت عظیمی خواهیم بود. در مناطق شهری، فعالیت‌هایی که بچه‌ها ترجیح می‌دهند در زمان فراغتشان انجام دهند عبارت است از: بازی و تماشای تلویزیون و سپس مطالعه کردن. اما بچه‌های مناطق روستایی، مطالعه‌ی کتاب غیر درسی را اولویت اول خود می‌دانند و سپس بازی و درس خواندن قرار دارد. اگر ما این پارادایم را بپذیریم و درباره‌ی تفاوت‌های مهمی که بین جهان روستایی و شهری وجود دارد، بیندیشیم، به لحاظ دسترسی بهتر به آموزش، می‌توانیم از اولویت‌های بچه‌های روستایی برای ایجاد استراتژی‌های بهتر به قصد نزدیک شدن به کتاب و بهبود آموزش آنان در ارتباط با بچه‌های شهری، کمال استفاده را ببریم.

همان‌طور که قبلاً اشاره کردیم، قرض گرفتن کتاب به وسیله‌ی کتاب‌خوان‌ها، به‌ویژه بچه‌ها، حائز اهمیت است. مطالعه‌ی حاضر نشان می‌دهد که ۷۰ درصد بچه‌ها عنوان کرده‌اند که آنان با کمال میل، هر زمانی که کتاب‌خانه را ببینند، کتاب امانت می‌گیرند.

باز هم در این زمینه، تفاوت‌های مهمی بین مناطق روستایی و شهری وجود دارد. در مناطق روستایی درصد بالاتری از مطالعه‌ی هفتگی نسبت به مناطق شهری وجود دارد، ۸۵ درصد در برابر ۵۵ درصد به ترتیب. هم‌چنین درصد بچه‌های مناطق روستایی که یک بار در هفته کتاب امانت می‌گیرند، ۲۶ درصد بیشتر از بچه‌های مناطق شهری است.

وقتی درباره‌ی اهمیت مطالعه در محیط راحت خانه صحبت کردیم، مطالعه نشان داد که ۸۶ درصد بچه‌ها ترجیح می‌دهند

در خانه‌ی خود مطالعه کنند و تنها ۱۴ درصد مدرسه را برای مطالعه انتخاب کردند. با در نظر گرفتن این داده‌ها، با احتمال بیشتری می‌توان گفت که بیشتر بچه‌ها مطالعه را یک فعالیت مرتبط با زمان فراغت می‌دانند، درست نقطه‌ی مقابل تکالیف درسی خود. همه‌ی این‌ها اجازه می‌دهد اقدامات اساسی مطالعه برای لذت را بدون احساس اجبار و ترس از ارزیابی شدن آن، فراهم کنیم. این مطالعه ارتباط مطالعه درست برای لذت آن را تأیید می‌کند.

وقتی ما مواد مطالعاتی را طبق اولویت‌های ترجیحی بچه‌ها انتخاب می‌کنیم، مطمئن هستیم که در مسیر درست گام برمی‌داریم؛ هم‌چنان که مطالعه نشان می‌دهد، کتاب‌های مناسب بچه‌ها، کتاب‌هایی با مضمون ترس، ماجراجویی، حیوانات و طبیعت هستند. به همین دلیل، به «اریک کارله و کرم خاکی او»، «میمون‌ها و گوریل‌های آنتونی براون»، «قورباغه‌ی ماکس ولسیوجس»، «بچه‌خوک اولویا نوشته‌ی یان فالکنر»، «فیل المر نوشته‌ی دیوید مک کی»، «ماجرای وینیه جادوگر نوشته‌ی کورکیس پل» و «تخیلات ذهنی کریس ون الزبرگ» و «ساتوشی کیتامورا»، علاقه‌ی زیادی داریم. ما به دنبال پیوند با طبیعت از طریق گروه‌های بومی جهان و ارتباط‌های ویژه‌ای که با آن دارند، هستیم؛ ما به بینش فوق‌العاده‌ی کیهانی‌شناسی انتشارات آمانوتا در آمریکای لاتین، کلکسیون پونته پورونته از انتشارات اکارا و مجموعه داستانی از نواحی مختلف جهان که به وسیله‌ی مؤسسه‌ی فرهنگی اقتصادی مکزیکی انتشار یافته است، علاقه‌ی زیادی داریم. ما هم‌چنین بچه‌ها را با جهان

جادوگرها، هیولاها و روح‌ها که در ادبیات بزرگان این هنر مانند پو، آنه رایس، لاکرافت، آر.ال استین، جهان جادویی جی. کی. رولینگ، تولکین و سی.اس. لوئیس، بدان توجه شده است، آشنا کردیم و نیز هزاران اثر دیگر از این قبیل داستان‌ها را برای شرکت‌کنندگان در تحقیق انتخاب کرده‌ایم.

احتمالاً از دانستن این قضیه که بچه‌ها بیشتر کتاب‌های دارای تصویر و رنگ، حروف چاپی متوسط و بزرگ و صفحات زیاد را انتخاب می‌کنند، شگفت‌زده نخواهید شد. این‌ها طرح‌ها و ترجیحاتی در صفحه‌آرایی کتاب‌هاست که در پیمایش به‌دست آمده است. معنای آن چیست؟ جواب واضح است، بچه‌ها کتاب‌های تصویری را ترجیح می‌دهند. آنان ترجیح می‌دهند نوشته‌ی همراه با تصاویر و با حروف بزرگ را که به‌راحتی قادر به خواندن آن باشند مطالعه کنند. هم‌چنین دوست دارند کتابی که مطالعه می‌کنند، صفحات زیادی داشته باشد تا آنان زمان زیادی برای سرگرمی داشته باشند.

نتیجه

فراهم کردن فرصت‌هایی برای ارتقای سطح مطالعه، از اهداف اولیه‌ی ماست. ما معتقدیم که برای رشد آموزش و فرهنگ کشورمان، نیاز به مساعدت بخش خصوصی داریم و احساس می‌کنیم باید از سیاست‌های دولت و راهبردهای مرتبط با کتاب و مطالعه حمایت کنیم و از شرکت‌های خصوصی و نهادهای علاقه‌مند به توسعه‌ی کشور نیز، منابعی دریافت کنیم.

به عقیده‌ی ما بزرگ‌ترین کمک، فراهم کردن کتابخانه‌ای با

کیفیت بالا از نظر منابع مطالعاتی، محیط مناسب و ایجاد دسترسی مناسب به اطلاعات مورد نیاز آنهاست و مهم‌تر از همه، این است که کتاب‌های متنوعی برای همه‌ی کتاب‌خوان‌ها تهیه کرده و آنها را با لذت مطالعه آشنا کنیم.

از پژوهش کنونی خواهید دانست که بچه‌های ما مشتاق مطالعه هستند و ما بسیار خرسندیم که اولین هدفمان، بهبود و افزایش لذت مطالعه است.

گفته می‌شود که مردم خیلی مطالعه را دوست ندارند... اما بچه‌های ما می‌خواهند مطالعه کنند...

آشنایی و آگاهی از پدیده‌ها و نپایدهایی که دیگران تجربه کرده‌اند، شراکت و همکاری با هم‌همی کسانی است که فرهنگ را، بهترین مقصد و تلاش‌های فرهنگی را برترین عبادت‌ها در راه هدایت بشر به سوی سعادت دنیا و آخرت می‌دانند.

مجموعه‌ی حاضر در صدد است با تجزیه و تحلیل تلاش هم‌همی کشورها در حوزه‌ی فرهنگ، اعم از مطالعه و سایر شاخصه‌های فرهنگی تجارب ارزشمند آنان را، در اختیار خوانندگان و مخاطبان قرار دهد.

این مجموعه کوشیده است محورهای زیر را در کشورهای مختلف جهان بررسی کند و از این رهگذر، روش‌های سودمند قابل استفاده را برای اجرا در کشورمان بنمایاند:

۱. میزان علاقمندی به کتاب و کتابخوانی در جوامع مختلف
۲. روش‌های مختلف ایجاد انگیزه برای افزایش مطالعه در میان کودکان، نوجوانان و جوانان
۳. میزان علاقمندی به دیگر شاخص‌های فرهنگی و بررسی ارتباط آنها با میزان مطالعه و کتابخوانی افراد در کشورهای مختلف
۴. عوامل اثرگذار بر گرایش به کتابخوانی
۵. بررسی تطبیقی وضعیت کتابخوانی برحسب کشورها
۶. بررسی تطبیقی وضعیت کتابخوانی باتوجه به گروه‌های مختلف جمعیت‌شناسی
۷. اقتصاد نشر و وضعیت بازار کتاب در برخی کشورها

فروشگاه و مرکز پخش: تهران، خیابان جمهوری،
خیابان باستان جنوبی، کوچه نوری، بن‌بست اول، پلاک ۲
تلفن: ۶۶۹۰۵۲۷۲

